

Брой 12 (1929)

Декември 2016 г.

Година LVII, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

**Коледно-
новогодишно
обръщение на
председателя на БТС**

Четете на стр. 2

Петдесета томбола на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“

Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“ е създадено през 1966 година и е без аналог у нас и в чужбина.

През 2016 година чествахме 50 години от създаването му. Като участници в Движението са преминали

над 6 милиона души, които са се докоснали до многовековната история и красота на България. Сред тях има туристи от Германия, Сърбия, Украйна, Виетнам и др. Регистрирани са и участници, събрали 100 печата – носители на златна значка от Франция, Дания и Финландия. През

настоящата година броят на включените в Националното движение достигна 715 000 души.

На 25 ноември 2016 г. от 13.00 ч. в залата на 5-ия етаж в Министерството на младежта и спорта бе изтеглена томболата на регистрираните участници в Движението.

„Дачия САНДЕРО“ спечели Владимир Радославов Тодоров от София, а „Дачия ЛОГАН“ – Камен Иринева Иринева.

Списъка с имената на неполучилите награди от томболата публикуваме на стр. 8-9-10

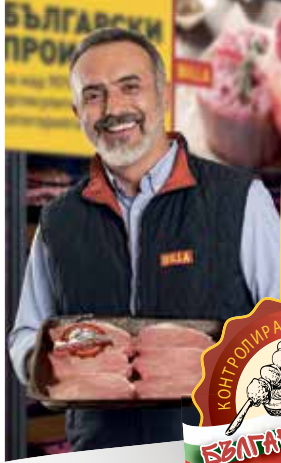

„Пожелавам си да довърша Хималайската корона. До нови срещи в нашите планини“ – каза Боян Петров, награден от БТС с Медал за особени заслуги, който му бе връчен от Валентин Заяков - съветник на министъра на младежта и спорта

**БТС връчи
годишните
си награди
за 2016
година**

Четете на стр. 3

**ГАРАНТИРАН
БЪЛГАРСКИ
ПРОИЗХОД**

на над 90%
от артикулите в
категорията
прясно месо*

БЪЛГАРСКО МЕСО

BILLA

*BILLA предлага богато разнообразие от прясно месо с български произход. То не е замразено или преработено. Продуктът се пакува в защитна опаковка или на витрина, а качеството се контролира от сертифицирани BILLA експерти.

Коледно-новогодишно обръщение на председателя на БТС към членовете на Сдружението

Уважаеми членове на Българския туристически съюз, скъпи дейатели на планинарството във всичките му измерения, предстоят ни коледни и новогодишни празници – едни от най-светлите дни за нашата християнска общност. Отиващата си 2016 година беше изпълнена със сериозни постижения за БТС. Едно от тях бе свързано с 50-годишнината от създаването на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. Изпълнението на Националния календарен план на БТС събра по пътеките на българските планини хиляди наши туристи и съмишленици. Това го направихме в условията на изключително съдействие от страна на Министерството на младежта и спорта, Министерството на туризма и Министерството на културата, с които сериозно работихме. Управителният съвет проведе няколко работни семинара с туристическите активи, на които бяха споделени проблемите на БТС и бяха предложени конструктивни идеи за оптимизиране на работата, в това число изработване на нов Устав на организацията, нови принципи на взаимодействие между централното ръководство и туристическите дружества по места, както и система за действителен контрол върху Управител-

ния съвет и другите оперативни звена на Сдружението.

В навечерието сме на една конгресна година. През 2017-а ще се проведе конгрес, на който ще изберем ново ръководство. Това означава голяма отговорност за туристическите дружества, които ще излъчат свои делегати, означава още сериозна дискусия за това, какво предстои да се случва в БТС през следващите пет години. Как

да изглежда организацията, какви са перспективите за нейното развитие? На тези въпроси ще трябва да дадем ясни и категорични отговори, подплатени с целенасочени и ефективни действия. Това ще изисква от всички нас сериозни усилия, ще изисква дух на разбирателство и партньорство, за да можем да реализираме намеренията си. Много е важно да помислим за това, което ни свързва и обединява, за това, което ни прави по-силни и по-успешни, когато сме заедно и гледаме в една посока.

В заключение пожелавам на всички вас, дейатели на туризма – вдъхновени туристи, пещерници, алпинисти, ориентировачи, планински колоездачи и планински бегачи, делта и парапланеристи, рафтингари, участници в националните ни движения „Опознай България – 100 национални туристически обекта“, „10-те планински първенци“, „Опознай родния край“, ветерани - здраве и късмет през Новата 2017 година. Пожелавам ви да имате повече време за общуване с планината, повече хубави туристически спомени и повече изпети туристически песни. И което е много важно – нека да има повече съпричастност помежду ни, повече доверие и повече ентузиазъм във всички дни, които ни предстоят.

Проблеми и предложения, направени от участниците в семинарите с туристическите активи

Информация, получена от попълнените анкети

Основните проблеми, споделени от тях, са и общи за Сдружението, но и специфични за отделните туристически дружества, членове на БТС. Според Тодор Тодоров от ТД „Родопей“ – с. Ягодина, това са слаба активност на членовете на туристическото дружество и лошо отношение на Община Борино към дружеството. Това създава проблеми за работа с учащите се. Според Донка Тасева от ТД „Студенец“ – гр. Чепеларе, основните проблеми са два – финансовият недоимък и съдебните спорове. Радка Кирова от същото дружество допълва, че има проблеми с некоректните наематели. И още, че липсват ентузиазирани хора в туристическите дружества,

а общините не са съпричастни към туристическите дружества. Атанас Манолов и Никола Бешликов от ТД „Еделвайс“ – гр. Пловдив, обобщават, че основните проблеми произтичат от финансовия недоимък през последните 25 години. Спас Кърпаров от ТД „Бунай“ – гр. Панагюрище, уточнява: „Проблемите са свързани с финансирането и поддържането на стопанисваните бази - те се актуват като общински, но общините не подпомагат тяхната поддръжка.“ За Радослава Бонева от ТД „Амбарица - 1912“ – гр. Троян, е наложително да се влезе във владение на дадените с договори на туристическите дружества туристически обекти. Това не се е случило не само в Троян, но и на други места.

Предложенията:

- Да се преосмислят и дефинират проблемите на БТС и туристическите дружества;
- БТС да разшири контактите си и взаимодействието с държавните институции на национално и местно ниво;
- Всеки договор за аренда да се преразглежда с участието и със становище на БТС, като определен процент от наема да се отчислява в Централата и да се формира фонд за подпомагане на дейностите и в частност за подпомагане на обекти, които се стопанисват от по-бедни туристически дружества;
- Да се прецизира стопанисването на печелившите обекти, каквито са благоу-

- строените пещери;
- Годишният колективен членски внос да се формира съобразно ранга на туристическото дружество (местонахождение, брой стопанисвани обекти, финансово състояние и т.н.). Стартовата сума да бъде 50 лв.;
- Да има онагледяване на дейността на БТС с фототабла, изготвяне и поддържане на Фейсбук страница, информация за туристически мероприятия;
- Да се подобрят битовите условия в хижите, стопанисвани от БТС;
- Да се въведат нови обекти в Националното движение „Опознай България – 100 НТО“;
- Да се обучат младежи за активисти в туристиче-

- ските дружества;
- Да се направи Център с туристически атракции, чрез които да се привличат млади хора;
- Федерациите да координират дейността си с БТС, като техни представители или упълномощени от тях лица да станат членове на УС на БТС. Това ще даде възможност БТС да насочи усилията си по въпроси, свързани с материалната база, масовите прояви, маркировката, комуникацията и др.;
- Да се подпише Споразумение между БТС и МОН, да се активизират контактите с училищните ръководства и да се засили мотивацията на учителите;
- Да има постоянни контакти с училищата и да се планират съвместни спорт-

- но-туристически прояви;
- Да се организират редовни срещи с туристическите дружества по региони;
- Маркировка и категоризация на туристическите обекти;
- Да се запази и развие материалната база на БТС;
- Създаване на GPS маршрути в планините;
- Да се засили работата с училищата, с Общинския педагогически център и с училището за планински водачи в село Черни Осъм;
- Да се създадат партньорски контакти;
- Да се създадат реални социални политики;
- Да се подкрепя дейността на клубовете;
- Да се възстанови хижа „Техеран“.

АКТУАЛНО

Обобщена информация за проведените семинари с актива на туристическите дружества от страната

В продължение на два месеца – октомври и ноември – бяха проведени пет семинара с актива на туристическите дружества, които бяха разделени на региони: Северозападна България, Североизточна България, Югозападна България, Югоизточна България и Пловдивски регион. Семинарите се провеждаха при следния дневен ред:

1. Организационни въпроси и регистрации на туристическите дружества в Националните регистри и отчитане на дейността. Учебно-спортна дейност. Национални движения.
2. Годишно счетоводно приключване на БТС за 2016 г.
3. Актуални проблеми на БТС и туристическите дружества.
4. Вестник „Ехо“. Абонамент и редакционна политика.
5. Разни.

В семинарите основно взеха участие доц. д-р Алексей Стоев, председател на БТС, Зорница Раданова, Мирослав Дачев, Димитър Гочев и Валентин Симов – председател на Инспектората.

Основните въпроси, дискутирани на работните срещи, бяха:

- състоянието на БТС;
- по отношение на Устава - дали да бъдат нанесени промени в него, или да бъде подготвен изцяло нов текст;
- конгресът на БТС – дали да бъде редовен или извънреден.

По отношение на състоянието на БТС участниците в семинара бяха запознати подробно от Алексей Стоев и Валентин Симов. Те споделиха, че състоянието на БТС никак не е добро. Установи се, че БТС дължи данъци на Столичната община, общинска фирма „Егида“ и плащания на адвокатски услуги за изгубени съдебни дела.

Банковата сметка на Сдружението доскоро беше запорирана в продължение на месеци, което затрудняваше счетоводните операции.

На семинарите в Северозападна и Североизточна България част от актива предложи Конгресът, който се насрочи за 25 март, да бъде извънреден, тъй като ситуацията в БТС е извънредна. Другата, по-голямата част от дружествата, бе за провеждане на редовен конгрес, тъй като, ако се проведе извънреден, ще трябва да се проведе и редовен. И на петте семинара беше обсъждан въпросът, дали да се запази старият Устав, или да бъде направен нов. Стигна се до извода, че по-доброто решение е да бъде изготвен изцяло нов текст на основния документ на БТС, защото има необходимост от много промени (по отношение на мандатността, квотния принцип за избор на делегати, структурата на БТС и много други).

Оформиха се следните предложения:

Изготвяне на нов Устав – от комисия, излъчена от туристическите дружества с координатор председателя на БТС.

Конгресът да се проведе на 25 март 2017 г.

В комисията по подготовка на Конгреса да бъдат включени представители на дружествата, които те самите са излъчили.

Дружествата по региони да излъчат представители за членове на Управителния съвет, които да бъдат предложени на Конгреса.

На 10 декември от 11.00 ч. в залата на Съюза на юристите в България (ул. "Пиротска" № 7) доц. д-р Алексей Стоев, председател на Българския туристически съюз, и Веселин Цанков – изпълнителен секретар на БТС, връчиха ключовете от двата леки автомобила на участници в томболата на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта".

2. Партньорство с местната власт
Наградата е за Община Казанлък и г-жа Галина Стоянова, кмет на общината - за принос в организацията и провеждането на Националния преглед на туристическите умения и сръчности за ученици за приз "Кристален еделвайс".

3. Партньорство с националните и природните паркове
Наградата е за Национален парк "Рила" - за добра съвместна работа и съдействие за извършване на туристическата маркировка на територията и в подстъпите към парка.

4. Партньорство със средствата за масова информация
Наградата е за Информационна агенция БГНЕС - за активно отразяване проявите на Българския туристически съюз.

1. Партньорство с държавната власт

Наградата е за Областната управа, гр. Смолян – за личния принос на областния управител г-н Недялко Славов по прехвърлянето на застава на МВР на БТС и Туристическо дружество "Карлък".

5. Най-добро туристическо дружество
Наградата е за туристическо дружество "Сърнена гора", гр. Стара Загора - за активна работа с подрастващи и учащи се и привличането им към тур-

ристическите идеи, както и за най-голям брой обучени планински водачи, инструктори по туризъм и организатори на туристическата дейност в училище.

6. Най-добра туристическа хижа
Наградата е за хижа "Мальовица", която за кратко време обнови спалния инвентар и поддържа добра чистота, създавайки

уютна атмосфера за пребиваващите в нея туристи.

7. Категория "Най-добър обект от Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта"
Наградите в тази категория са две:

- за Троянската света обител "Успение Богородично", с. Орешак – средище на величието и непреходността на българския дух чрез богатата палитра от ценни средновековни икони и произведения на живописата, което я превръща в желано място за посещения и отдиш;

- за Регионалния исторически музей в гр. Шумен и обектите към него – Национален историко-археологически резерват "Плиска" и Национален историко-археологически резерват "Мадара" – Мадарски конник. В Регионалния исторически музей – един от най-големите музеи в България - се съхраняват над 150 000 експоната от петото хилядолетие преди новата ера.

8. Най-добър туристически хор
Наградата е за Дамски

хор "Божур" към Туристическо дружество "Камъка" в гр. Горна Оряховица с художествен ръководител Йордан Дремов. Певческият състав е с проспериращ професионализъм и богата музикална програма.

9. Сътрудничество с учебни заведения за обучение на кадри за БТС
Наградата получи Колежът по туризъм в гр. Благоевград.

"В края сме на една доста трудна година, през която имаше и успехи, но имаше и падове. Надявам се, 2017 г. да донесе нови върхове в развитието на организацията ни. На конгреса трябва да отидем със сериозни инициативи и намерения и да направим нашето Сдружение истински родолюбива и силна организация" – каза доц. д-р Алексей Стоев, председател на БТС, по време на церемонията по връчване на наградите.

Коледният концерт на хор "Планинска песен" "Филип Аврамов" и изпълненията на Йодлеровия състав към него създадоха празнично настроение.

С изпълненията си хор "Планинска песен – Филип Аврамов" създаде празнично настроение по време на церемонията по връчването на годишните награди на БТС

"Да имате щастие и да го предавате на всички хора около себе си, за да повдигате духа на България" - каза отец Стефан от Троянската света обител – награден обект от 100-те НТО

Заместник-областният управител на Смолянска област получи наградата за партньорство с държавната власт

"Дачия Логан" спечели от томболата КАМЕН ИРИНЧЕВ ИРИНЧЕВ от гр. София

ВЛАДИМИР РАДОСЛАВОВ ТОДОРОВ, спечелил лек автомобил "Дачия Сандро" от томболата на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта", е на 11 години и учи в СМГ "Паисий Хилендарски" в София. Още като първокласник започва да обикаля обектите – първоначално на екскурзия, организирана от училището, а по-късно често прави това с цялото си семейство. Има повече от 100 печата и 100 марки. "Взехме си нови книжки – казва петокласникът. – И продължаваме да обикаляме."

Наемателите на хижа "Мальовица" с приз за най-добра хижа за 2016 г.

Художественият ръководител на Дамски хор "Божур" към Туристическо дружество "Камъка" в гр. Горна Оряховица Йордан Дремов получи наградата, с която бе удостоен певческият състав

Георги Гацин – председател на Туристическо дружество "Сърнена гора", получи наградата

Силвия Михова – отличничка от Благоевградския колеж по туризъм - получи наградата за сътрудничество с учебни заведения за обучение на кадри за БТС

Информационна агенция БГНЕС – медията, най-добър партньор на БТС за 2016 г.

Сигурна съм, че много „градски“ хора пазят в себе си спомен за някоя селска къща, спомен за мирис на трева или бумтяща печка, край която са слушали бабините и дядовите приказки. Тези спомени скътваме някъде дълбоко в мислите си, така както скътваме в прашните ракли остарелите вещи, с които все пак ни е трудно да се разделим завинаги, захвърляйки ги на боклука. Има дни, в които ни се ще да поровим в миналото и просто ей така, без причина, да надзърнем в скрина, за да си спомним...

Едно такова топло чувство и позабравени спомени завладяха мен и туристите от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, когато по предложение на Катето Хаджийска посетихме родното й място село Церовица – местността Бело камъне. Десетки са сигурно така наречените обезлюдяващи селца, пръснати в различни части на България. Церовица е близо до Кюстендил, само на около двадесет километра. Определено бяхме попаднали на място, като че ли забравено от цивилизацията, но не и от Бога.

Мечтали ли сте за вълнуващо и романтично пътуване, изпълнено с десетки незабравими спомени? Ето това се случи на нас, защото бяхме избрали нашето приключение да започне с пътуването с най-„бързия влак“ в страната – от гр. Кюстендил до с. Пюешево. Сред многоцветната палитра от топли есенни цветове, през прозорците на влака пред очите ни изникваха една по една къщите – малко поразкривени, кирпичени, с дървени порти и тук-там поразрушени дувари... Малкото хора, които виждахме по още сънените спирки, бяха все възрастни, отрудени мъже и жени. От дете помня, че хората на село се поздравяват, така е прието, така е човешко, така ме е учила баба... А те

Из дебрите на Лисец планина

отговаряха на поздравите ни с усмивка върху набраздените си лица. Най-човешката усмивка, която съм виждала и която пазя в спомените си – от моето детство.

Голяма част от групата нищо не беше чувала за това прелестно място, на което бяхме попаднали. Знаехме, че планината се казва Лисец и пролетта бяхме изкачили нейния първенец – връх Връшник, но от срещуположната посока. След един час пътуване слязохме на спирка Царовица и Катето, която беше много развълнувана от предстоящото ни пътешествие, ни запозна с маршрута. Първо пресяхме буината река Бистрица и навлязайки във вековната дъбова гора, разбрахме откъде идва името на селото.

Церът е вид дъб, който преобладаваше по маршрута ни.

Есента... Красива феерия от златни цветове и ръждивокафяво пленяваше сърцата ни през целия път. Уж застудява, а топлотата на цветовете ни сгрива отвътре. Първата ни почивка беше пред къщата на вече починалите баба и дядо на Катето. Тя с умиление ни разказваше спомени от детството си, когато баба й я е носила в цедилка до нивата. Минавахме покрай опустели къщи. Спуснатите им кепенци приличаха на затворени клепачи. Опитвахме се да си представим какви ли хора са живели зад тях. Колко ли спомени, смях и сълзи се крият зад залостените порти... А някои ще останат затворени завинаги. До старите спящи

къщи се издигат нови постройките, а току-що лакираните греди греят на слънцето. Красиви са, но не личи допирът на майсторска ръка, както при по-старите. Липсва голямата стряха, която хвърля тежка сянка върху прозорците. Да построиш къща в онова време, си е било цяло изкуство. Защото освен с пари, къща се гради и с много любов. Може би затова вече 100, дори 200 години тези домове напомнят за отминалото време.

Вече минава обед и поемаме по обратния път. Въртейки се на селския мегдан, забелязваме малката табела на кметството и смесения магазин, в който някога е имало всичко – от сирене до пирони. В този момент виждаме и развяващ се български трибагренник в

един от дворовете. Много хубава и запазена е и черквата им, нали вярата топли и пречиства човешките души! Всяка година до нея правят събор. Посрещат децата и внуците си, пазят живота тук.

Отбихме се и до единствените останали в селото още живи роднини на Катето. Седнали на сквана от стари дъски пейки пред отворения вратник на къщичката си, те с радост ни посрещнаха и се съгласиха да ни разкажат нещичко за родното си място. Посрещнаха ни и споделиха, че за тях днес е истински празник. Такива са селските хора, истински и гостоприемни. Останали са в селото не повече от четиридесет човека и всяка година посрещат заедно Нова година в читалището. С гордост ни заведоха до него и ни показаха запазенния битов кът, богатата библиотека, много стари снимки и за съжаление празния лекарски кабинет. Пожелавме на леля Емето и чичо Методи много здраве, целуваме ръка и си тръгваме... Тръгваме си с пълно сърце, сгрято от топлите лъчи на есенното слънце и човешката добрина, която бяхме позабравили. Качихме се във влака с бушуващо от емоции сърце. Всеки от нас потъна в мисли за преживяното.

Ако някой ден имате няколко свободни часа, ако сте загубили или забравили и вие детските си спомени и вярата в доброто, разходете се до Церовица. Насладете се на природата, на къщичките, строени още през XIX век, и на някоя и друга приказка, подсладена с чашка кафенце или ракийка, налети от уморените, но здрави ръце на някоя баба или дядо, на някой като по чудо останал истински човек.

Силвия Михова, секретар на ТД „Осогово“, гр. Кюстендил

Туристически маратон “Теофано Попова’2016”

От 30 октомври до 1 ноември се проведе 202 км туристически маратон, посветен на една малко позната и позабравена личност в нашата по-нова история - Теофано (Теофана или Теофани) Попова, родена през 1857 г. и живяла в Стара Загора. Маратонът бе по маршрут: Свищов - Павликени - Севлиево - Габрово - връх Шипка - Казанлък - Стара Загора – градове, с които Теофано Попова е свързана.

Йордан Герчев, секретар на туристическо дружество в Свищов, и Евгени Коев, секретар на ТД „Академик“ – Велико Търново, посрещнаха, подсигуриха нощувката и изпратиха на старта в Свищов участника, финансиста и организатора на маратона - инж. Коста Янков от КТМ „Б-4“ – гр. Българово. В гр. Севлиево към него се присъединиха и учителките по математика Снежанка Димитрова и Мария Джурова от ТК „Незабравка“ при ПГЕ „А. С. Попов“ - Велико Търново, а при старозагорското село Змейово към групата се включиха старозагорците Цвятко Иванов с двамата си невръстни внуци и Продан Проданов с внучката си.

Маратонците посетиха почти всички туристически обекти по трасето, когато се случеше да минават в светлата част на деня, и така обогатиха своите познания, а и получиха няколко печата в книжките за „100 НТО“.

Маратонът приключи в 9:00 часа с връчване от Коста Янков на почетните грамоти на участниците пред паметника на незабравимата будителка и самарянка Теофано Попова в двора на Дома за деца, лишени от родителски грижи „Теофано Попова“ в Стара Загора. Всеки участник получи от Ваня Петкова, секретар на ТД „Сърнена

гора“, по една удобна раничка-еднодневка с минерална вода, сандвич и ябълка за подкрепа на силите.

Директорката на дома Рилка Иванова посрещна участниците в маратона и с гордост им показа как за времето от 2004 година до настоящия момент рушаща се сграда, подготвена за премахване и ликвидиране (видно от наличните фотоси от това време), се превръща в чудесен ДОМ на 28 деца.

За голямо съжаление научихме, че не българите са проявили милосърдие да дарят средства за възстановяване на сградата в изпълнение волята на дарителката Теофано Попова, а холандци чрез фондация „Тавита България“-София.

В 9:30 пред паметника на старозагорската будителка се събраха бивши и настоящи възпитаници на дома, ученици от други училища, както и гости

от града и страната, които поднесоха цветя в знак на почит и уважение. Директорката разказа вълнуващи моменти от нелекия живот на Теофано Попова от дете до кончината ѝ и нейното невероятно благородство.

Впечатлиха ни четири факта от живота ѝ, а именно:

- Още като дете се е отличавала сред връстниците си с ум, твърдост при постигане на цели, воля и желание да прави добро - на 14 години става учител в училището, в което учи;

- Останала млада вдовица с малко дете и бременна, тя не се докосва до наследството на починалия си съпруг. Продължава да работи като учител, за да издържа себе си и двамата си сина, дори и като студенти. Колко от нашите съвременници, ако са в нейната ситуация, реално биха постъпили по същия начин?

А тя през 1899 година в Стара Загора създава благотворително дружество „Добрий Самарянин“. „То има за задача да подпомага ония бедни, живущи в гр. Ст. Загора и окръга, без разлика на вяра и народност, които са изпаднали в нещастие и в нравствена развала.“ (Устав на дружеството)

Милосърдието на членовете му е насочено, както се казва в един отчет на председателката на дружеството Теофано Попова през 1905 г., към „двата полюса на живота: детството и старостта, които еднакво са предмет на милосърдието“. В същия отчет се казва, че по-голямо внимание се обръща „към първия полюс на страданието - жалките, останали без бащи и майки сирачета, които са извор на сила, на младост, на надежден живот“.

Продължава на стр. 17

120 години - от Чамкория до Боровец

Боровец открива новия зимен сезон на 17 декември под мотото „120 години - от Чамкория до Боровец“. Това е първият планински курорт не само в България, но и на Балканския полуостров.

Боровец е създаден от цар Фердинанд и царското семейство като лятна ловна резиденция и е развит като международен ски център през 70-те и 80-те години на миналия век благодарение на успехите на българската ски легенда от Самоков Петър Попан-

гелов и усилията на баща му – Петър Попангелов старши.

Организаторите са предвидили множество забавления, игри и награди за всички гости. По време на празника дневните лифт карти ще са на символичната цена от 5 лв., а всички събрани приходи ще бъдат дарени на новосъздадения от „Бороспорт“ АД фонд, който си поставя за цел да подпомага и насърчава развитието на снежните спортове сред децата и младите хора в Самоков и

региона.

Безплатно нощно каране, както и уроци за деца и начинаещи до 12 г. ще зарадват любителите на пистите, съобщиха още организаторите.

Всеки, закупил лифт карта в деня на откриването, ще може да участва и в лотария за спечелването на една от 120-те сезонни лифт карти, които „Бороспорт“ ще раздаде по случай годишнината на курорта.

В специално предвидени промо шатри гостите

ще могат да се запознаят с новостите и тенденциите при водещите компании в производството на екипировки за зимни спортове, както и да се възползват от ваучери за отстъпки; да се включат в дегустации на вина и местни кулинарни специалитети и др. А за доброто настроение на сцената пред хотел „Рила“ ще се грижат Поли Генова, Мишо Йосифов и „Брас Асоциация“ и др.

В курорта има модерна система за изкуствено заснежаване със 175 оръ-

дия за сняг, изкуствено езеро, помпена станция по най-новите технологии на „Техноалпин“ в ски центровете „Ястребец“ и „Ситняково“ (Централен Боровец), както и в отсечката при финала на писти „Ястребец 1“, а вече и в голяма част от писта „Червено знаме“, което ще даде възможност за по-дългото използване при безснежна зима.

„Обособихме специална зона за деца и шейни в ниската част на писта „Червено знаме“, което позво-

лява безопасно каране на шейни отделно от скиорите и сноубордистите. Осветяването на тази зона пък е предпоставка тя да се превърне в любимо място за вечерни семейни разходки“, сподели Снежана Дамянова - маркетинг директор на „Бороспорт“.

Запалените по нощното каране ще могат да се възползват от осемте осветени и свързани писти, които се обработват непосредствено преди 18.00 ч. и са идеални за каране до 22.00 ч.

Любомир Кузев

11 декември - Международен ден на планините

За Международния ден на планините туристи от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, избраха разходка в планината Люлин. Маршрутът започна от гр. Баня по Алеята на здравето, покрай десния бряг на Градоманска река, през красива широколистна гора. Първата спирка за кратка почивка бе язовир „Михайлово“ - идеално място за отход сред уют и спокойствие. Дивотинският манастир „Света Троица“ бе следващата ни спирка. Той е действащ мъжки манастир. Основан е по времето на цар Петър през Х в. През Средновековието е важен просветен център. През турското робство е неколккратно опожаряван и възстановяван. В началото на XIX в. в него е създадено килийно училище. Тук е отседнал Васил Левски. През последните години е основно ремонтиран. Църквата е построена в атонски стил и представлява малка, еднокорабна и кръстообразна постройка. Мястото е изключително живописно и диво, а манастирът е ограден от гористи хълмове и бързи,

пенливи потоци.

„Наоколо полето беше притихнало, отдавна бяхме забравили за зимния студ, за черната кал и режещия вятър. Бяхме в плен на съвършената природа и не усещаме нищо освен блаженство и хармония. Не ни се разделяше с тази опияняваща и романтична гледка, но пътят до Баня беше дълъг, а на нас ни предстояха още планирани обекти, а и денят преваляше...“ - споделиха туристите.

В центъра на Баня посетихме църквата „Св. Кирик и Юлита“. Тя е по-

строена на мястото на едноименен манастир от времето на Второто българско царство. Иконостасът е паметник на културата. На 15 юли православната ни църква почита паметта на светите мъченици Кирик и Юлита. В непосредствена близост до нея, минахме и покрай Вазовия дъб. Под клоните на това дърво е отдъхвал и се е вдъхновявал народният поет Иван Вазов в началото на миналия век.

Из „Утро в Баня“
„... Утренната тишина
действуха гальовно и успокоително на душата; аз

я чувствам как прониква благодатно в мене, заедно със свежестта и животворния дъх на утрения въздух.

Изпитвам чувството, като да съм нов човек, освободен от бремето на тревоги и грижи, изпитвам, като едно дете, радостта на живота, на живота, неначет от скръбта. И тиха радост ме пълни, че гледам тия тихи долини, тия тихи гори, тия тихи пространства, това тихо небе. И става ми леко, леко! И мисъл ми иде, че не може да съществува страдание в пазвите на тая хубава природа, че не трябва да съществува то, когато всичко туй диша отрада и тишина, и спокойствие, и кани към щастие и... благодарствена молитва. А сега той се чува, благодарственият химн, сред утрения мир той се възнася из песента на дъбите, из мирисът на тревите, из диханието на въздуха, из дъното на душата ми, празнуващи насталият триумф на светлината въз мрака...

Колко хубаво е тука!

Силвия Михова

В прегръдките на Беласица

Далеч, далеч на югозапад от родното ми Габрово, в самия край на отечеството, се намира Беласица – една от най-красивите ни български планини.

Навярно наименованието ѝ произхожда от италианското определение Bella, което в превод означава хубав, красив. Затова тази наша планина винаги ме е привличала, макар да е твърде голямо разстоянието до нея от моя роден град.

За пръв път да се докосна до Беласица ми се отдаде преди много години. Тогава по проект на Скаутския туристически клуб преведох петдесет ученици от домовете за деца и юноши от Габрово, Севлиево и В. Търново по билните вериги на Рила и Пирин, за да завършим планинарското си обучение в Беласица планина. Тогава два дни гостувахме на едноименната хижа

и имаме възможност да посетим красивия Лешнишки водопад, преминавайки по пътеките сред вековните кестенови гори и през поляните с дъхави цветя и билки.

Сега, когато туристическата ми кариера е към своя край, една щастлива възможност ми позволи повторно да се докосна до омаята на югозападната ни гранична планина.

По покана на Туристическото дружество „Калабак“ и Клуба на туристите ветерани в Петрич трима габровци участвахме в националната туристическа среща, наречена Кестенова вечер. Водени от председателя на нашата ветеранска група в Габрово Райко Райков, на 93-годишна възраст, тримата туристи за 17 часа пропътувахме с 5-6 влака до Петрич. Посрещнаха ни любезните домакини и ни настанаха в чудесния

парк-хотел на името на прочутата ясновидка Ванга, за да си отспим от целонощното ни пътуване.

А вечерта... вечерта не беше само кестенова, защото домакините, освен че ни почерпиха с варени кестени, ни предложиха една незабравима среща на 185 туристи ветерани от 36 клуба от цялата страна. На тържеството присъстваха кметът на Петрич, почетният председател и членове на ръководството на градското туристическо дружество, председателят на Федерацията на туристите ветерани г-жа Момка Спасова и други лица, заслужили вниманието на организаторите на тази национална среща. Че имаше приветствия, имаше, но истинската наслада за всички присъстващи бяха изпълненията на туристическия хор към дружеството.

Продължава на стр. 6

Близката, но непозната Провадия

На 22 октомври 2016 г. ние, група ученици от XI „а“ клас при СУ „Христо Ботев“, гр. Айтос, под ръководството на г-жа Я. Едрева и Я. Василев, секретар на ТД „Чудни скали“ - гр. Айтос, отделихме един уикенд на Провадия. Всеки от нас имаше очаквания, но това, до което се докоснахме, което видяхме и усетихме, никога не е било в очакванията ни за този град! Престоят ни беше двудневен (оползотворен напълно), отбелязан като Ден на интензивното ходене.

Първият ден ни изправи пред екоптека „Овеч“, през Провадийското плато, с крайна цел скалният манастир „Свети Георги“ до с. Петров дол. Преминавайки през всякакви видове терени, се сблъскахме със скалния манастир „Шашкните“, където гнездят белоглави лешояди, с тракийско светилище – скала, оформена като лъвска глава (достойно съперничаща си с приморската). Обядът бе в красива местност с чешмица и естествено – с барбекю. На връщане планирахме вечерта. Оказа се, че светкавичната организация ни е сила, и сформирахме отбор „Кухня“. Набързо спретнахме

софра с баница и аламинут с гъби, набрани по пътя. Чувствахме се чудесно под звуците на хубава музика. Сутринта, след кафето, хапнахме майсторски приготвени сандвичи, поехме към Пробиция камък до с. Венчан, водени отново от г-н Петър Маджаров, учител и председател на ТД „Орлови скали“ - гр. Провадия. Изкачихме се до скалното образование, което се оказва тракийско светилище. Пред нас се откри необятна панорама, внушаваща чувството, че светът е в краката ни.

Потеглихме към Айтос изморени, но удовлетворени от изминатите 25 километра. За невероятното преживяване са „виновни“ г-н Маджаров и неговата съпруга Стела Станкулова. През цялото време ни отделяха толкова внимание: разказваха ни легенди и истории за произхода и миналото на всеки обект. И ако вие, семейство Маджарови, четете това, то знайте, че сте подарили два незабравими дни и куп невероятни спомени на едни жадни да видят и опознаят България и света деца. Благодарим Ви!

Мария Луизова,
ученичка от XI „а“

Из планината Рудини

„Изкачете планините и извлекете най-доброто от тях. Спокойствието на природата ще се влее във вас, както слънчевата светлина се влива в дърветата. Ветровете ще ви облеят със свежест, а бурите – с енергия, докато грижите отлитат подобно на есенни листа“ (Джон Мюр)

Малцина са хората, успели да предадат с толкова малко думи чистата есенция на изживяването сред природата, в планината, далече от хората и ежедневието. Там, където светът се връща към първичната си същност и тупти в естествения си ритъм. Където музиката не е в ушите, а в клоните на дърветата, а сюжетите преливат един в друг с абсолютна празнота, но изпълнени със съдържание. Падащо листо, стъпки от животно, внезапно изсипал се дъжд. Излизайки от града, навлизайки дълбоко в дебрите на планината, перспективата се изчиства. И заобиколен от хиляди шумове, се движиш в пълна тишина. Няма значение коя ще е планината - Рила, Пирин,

Родопите. Важно е само – планината.

И ето ние, туристите от ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил, решени да избегнем тълпите, търсейки най-закътаните кътчета на родната ни, се озовахме в село Сирищник. На центъра на селото при паметника ни очакваше вече нашата водачка – Ванчето. Идеята ни беше изкачването на най-високия връх на планината Рудини - връх Сирищнишка Рудина (1172,1 м) и посещение на Гигинския манастир. Екопътеката е с дължина близо 10 км. Слънцето е все още приятно топло, денят е сравнително дълъг, а есента е запазила най-красивите си цветове за онези, осмелили се да я потърсят.

По пътят ни има изграден заслон и дървен кръст. Само на около стотина метра от него се намира и върхът. През 2015 г. е поставен пилон с българското знаме, пейка и масичка. От върха се открива невероятна гледка към повече от девет съседни планини - Черна гора, Витоша, Верила, Голо бърдо, Рила, Пирин, Конявска, Земенска и Пенковска,

язовир „Пчелина“ и др. За ради ловците пропуснахме хижа „Джамен“. След кратка фотопауза на върха пътеката преминава през скалата Бигор, която е във формата на око. В око на Бигора туристите поставиха по едно камъче, за да се сътвори уникална земна мозайка, според указанията от табелата. По стръмни стълбички се спуснахме при параклиса „Летни свети Никола“. До него има изворче със светена вода, където направихме кратка пауза. По цялото трасе има изградени кътове за отдих, пейки за почивки, атракции.

Следващата ни отбивка бе Църногорският манастир „Свети Безсребреници Козма и Дамян“, разположен в подножието на вр. Китка (1118 м н.в.), в планината Черна гора. Манастирът се намира на около 4-5 км югоизточно от село Гигинци. Датира от XI-XII век. За разлика от почти всички манастири по българските земи, Гигинският манастир е продължил да функционира и след османското нашествие до средата на XVIII век, когато е опожарен от турците. В начало-

то на XIX век е построен наново на сегашното си място заради лековития извор (аязмото). Един от големите благодетели на манастира е Алекси Стефанов от с. Гигинци, който дава много средства за уреждане на светата обител и се грижи за увеличаването на нейните имоти. В манастирската черква има ктиторски портрет на дарителя. Понастоящем манастирът е напълно обновен с постоянно действащо мъжко братство.

„Днешният ни ден беше истинска приказка“ - споделиха туристите.

Но всяка приказка си има и своя край. Пътят ни към Кюстендил следваше покрай познатите ни планини, чукари, реки и тунели, мостове и пропасти. Не чувстваме. Видяното някак се плъзга пред нас, докосва ни почти неуловимо, ефирно и отминава. Всичко се изнизва като на кинолента. Липсват ни разтърсващото усещане, изригващата емоция, поглъщащото преживяване на видяното.

Силвия Михова,
секретар на
ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

Докосване до красотата на Карандила

След като го бях заложил като идея за преход в ТД „Орлово гнездо“ – гр. Казанлък, дойде моментът, когато съдбата прецени, че е време да се докоснем до красотата на Сливенския Балкан и местността Карандила.

След преценка на това, че за мен тази част не беше позната, се оказа че от ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора, ще правят преход в същата част на Балкана, и реших да обединим двете групи и да преживеем на 12 и 13 ноември заедно това приключение. С минимална организация и с помощта на водача от Ст. Загора – Продан, двете групи се срещнахме в подножието на началната лифтена станция.

Еуфория се усещаше във всички и с усмивки и шегички започнахме да се изкачваме до първата по-интересна точка - местността Халката. Снимки, кратка почивка и преходът продължи, като понякога старо-

загорската група беше отпред, понякога казанлъшката... докато дойде моментът, в който се обединихме в една група от около 50 човека.

Пристигнахме рано в хижа и всеки започна да релаксира както сметне за добре. Вечерта наближи, а с нея и градусът на алкохолните напитки се повиши. Танци и весело, безгрижно настроение споделиха хората. Част от групата решихме да направим нощен преход в плътната мъгла (което не препоръчвам, ако няма необходимите знания) и се оказа сюрреалистично преживяване, изострило сетивата ни.

Утрото ни посрещна с ясно време, но със силен вятър. Изкачихме връх Голяма Чатапка с красива панорама към гр. Сливен и започнахме спускане към началната точка. Красиви скали и панорами...

Благодаря на всички, които участваха в това приключение!

Станислав Николов

Продължение от стр. 5

Освен със стилните си облекла, отлични впечатления от хористите направи тяхната разнообразна програма, в която бяха включени изпълнения на класически произведения от рода на „Хорът на евреите“ от операта „Набуко“ на Верди.

На тържествената вечер присъства и ръководителят на петричката група „Млад планинар“ Иван Траянов, която на Черни връх тази година излъчи единайсет покорители на планинските първенци. За съжаление младият ръководител не успя да ме срещне с неговите възпитаници, на които им носех от моите нови книжки за деца с планинска тематика.

На втория ден от срещата на туристите ветерани бяха предложени екскурзии до гр. Струмица в Македония, до Рупите и до

В прегръдките на Беласица

хижа „Беласица“. Докато за Струмица отпътувах стотина души, естествено, моето предпочитание беше планинската дестинация, в която се включиха десет мъже и жени.

По виещия се в планината асфалтов път с превоз бързо стигнахме до уютната хижа „Беласица“. Туристическият дом беше все такъв, какъвто си го спомнях от първото си идване тук. Може би хижарите да бяха други, може би обзавеждането и битовите условия да са много по-добри, но чувството, че си попаднал сред приятели в една чудесна планинска обстановка, витае из всяко кътче тук. Така го усети всеки един от нас още с пристигането си от Петрич, но още по-добре, когато се

върнахме от пешеходния поход до Лешнишкия водопад и хижа „Конгур“.

До водопада отидохме по екопътека, правена преди години и вече твърде амортизирана. Не харесвам определението

„еко“, понеже всяка пътека е екологична сред чистата природна среда. Затова много по-подходящо е такава пътека, която е облагородена с човешката намеса, технически подобрена и безопасна,

да се нарича алея. И днес по такава сенчеста алея, посипана с пестроцветни есенни листа и кестени от столетната беласишка гора, изминахме маршрута до водопада, като по часовник. Насладихме се на гледката от падащата пенлива водна струя и се завърнахме при хижа.

Но планинарският ни дух неукротимо ни подмама по-нататък – към по-високо намиращата се беласишка хижа „Конгур“ – преустроена някогашна гранична застава. Водачът ни предупреди колко време ще ни отнеме отиването до там, а аз, като най-възрастен, прецених възможностите си и реших да се държа достойно, за да не задържам групата по време на прехода.

Удържам си на думата – и нагоре, и надолу вървах с равномерно темпо, но почивките ми бяха по-кратки от тези на останалите туристи, през които те събираха повече кестени от мен. За което не им завиждам – беше ми истинско удоволствие да вървя по преките планински пътеки, да дишам чистия въздух и да се любувам на величествените кестенови дървета, посипали листата и плодовете си навсякъде около мен. И да се възхищавам от стопаните на хижа „Конгур“, които ни осигуриха вкусния обяд.

След връщането ни на първата хижа пихме дъхав билков чай и отпътувахме за Петрич. За да се подготвим за втората Кестенова вечер, която ни се стори не по-малко забавна от предишната. Сред приятели от близко и далеч.

Христо Мандев

На 19 ноември 2016 г. на хижа „Плевен“ ТД „Кайлъшка долина“ – гр. Плевен, отбеляза 115 години от основаването на дружеството, 45 години от откриването на хижа „Плевен“ и учреди ОБЩЕСТВЕН ФОНД ЗА ХИЖА „ПЛЕВЕН“.

В словото си председателят на дружеството доц. д-р Венци Росманов накратко разказа за историята на дружеството и дейността му през годините, както и за работата на 9-те клуба и хор „Кайлъшко ехо“.

ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, е основано през 1901 г., през месец януари е подписан уставът със 75 членове, а през май е вписано като клон в задругата на туристическите дружества в България „Българско туристическо дружество“. В Първия събор на задругата на 21 май 1901 г. в София участват двама делегати от дружеството.

Безспорно е, че град Плевен е един от първите центрове на организиран туризъм в България, а на 27 август 1895 г. на Черни връх са плевенчаните: Васил Горанов, Александър Михайлов, Йордан Хлебаров и Кол Горанов.

Хижестроене

ТД „Кайлъшка долина“ е възобновено на 4 март 1922 г. За председател е избран П. Караиванов. Учреден е „Фонд постройка на туристически дом“, в който Караиванов внася първата вноска. На годишното събрание през 1926 г. се отчита, че се предприемат конкретни стъпки по изграждането на туристически дом. За тази цел Стоян Заимов – директор на Военноисторическия музей, отпуска част от Скобелевия парк. На XX събор на БТД в Плевен делегатите и гостите присъстват на тържественото полагане на основния камък за строеж на туристическия дом. Той е открит през 1934 г. През 1977 г. е разрушен от земетресението.

През зимата на 1937 г. Д. Каракашев, Симеон Димитров и Стефан Табаков правят ски преход от връх Вежен до връх Амбацица. Замръкват под връх Козя стена и са принудени да спят на открито. У тях се заражда идеята за построяване на хижа на това място. За целта е създаден „Фонд постройка на хижа „Козя стена“ и плевенските туристи усилено събират средства за хижа „Козя стена“. Проектът е изработен безплатно от арх. Хр. Дандолов и на 5 април 1940 г. при тържествена обстановка е положен основният камък, а през лятото на 1941 г. хижата е покрита и годна за обитаване. Плевенските туристи имат възможност малко време да ползват хижа „Козя стена“, тъй като на 10 декември 1941 г. при силна буря хижата се запалва и изгаря. Възстановяването започва още през 1942 г. и на 28 декември 1948 г. тя е открита и осигурява подслон за 60 души.

През май 1960 г. комисия от дружеството определя мястото за нова хижа в местността Фонфоните (Среброструй) и през април 1961 г. се полага основният камък на хижа „Среброструй“ по проект на арх. Кирил Русков. Започва усилено строителство, в

което вземат участие с бригадирски труд плевенските туристи, за да може на 23 ноември 1964 г. хижа „Среброструй“ да отвори врати за посещение, въпреки че предстои официалното ѝ откриване, което е на 20 юни 1965 г. с организиране на голям туристически събор.

През януари 1966 г. се взема решение да се построи хижа в близост до връх „Ботев“. Заслуга за избора на мястото на хижата е на Иван Бешев и проектант арх. Иван Стефанов. От 1962 г. почти 30 години Иван Бешев ръководи туристическата организация в Плевенски окръг.

На 14 ноември 1971 г. тържествено е открита хижа „Плевен“. Открива я председателят на ЦС на БТС Пеко Таков. Присъстват: Сава Гановски и Ради Найденов, ръководителите на Плевен-

ризма я посещават, за което спомогна построяването на стационарния ски влек „Татракома“ и доставяне на снегоотпъквателна машина.

През годините са извършвани много ремонтни и строителни работи в хижата и около нея – Пречиствателна станция, нова въжена линия, без която съществуването на хижата е немислимо, довършена е втората постройка – малката хижа, преустройство на кухненския блок, основен ремонт на салона и санитарните възли, подмяна на дограмата и други. И въпреки всичко хижата вече не отговаря на изискванията на времето. Това налага да се предприемат мерки за реконструкцията и обновяването ѝ така, че тя отново, както през 1971 г., да стане перлата на Стара планина. Затова и се учредява

реден през март 1958 г. с участието на около 30 души. Първите членове са: Димитър Велков, който присъства на тържеството, Тодор Бохотски, Стефан Боев, П. Петров, В. Вутов и др. Събранието избира за председател Симеон Димитров, Н. Кънчев – секретар, Цонко Крънзов – учебно-спортна дейност. Помощ на новосформирания клуб оказва плевенчанинът мс Енчо Петков. Започнали от конопеното въже, собствено-изработените клинове и тежки карабинери на скалите в „Кайлъка“, плевенските алпинисти в годините напред са били във всички български планини, из Европа, Хиндокуш и Хималаите. Гордост за нас са змс Трифон Джамбазов, змс Руси Дженов, мс Димитър Велков, както и всички, отделили много време и сили за

Иван Стефанов.

Клубът по воден туризъм е учреден през 1970 г. Членовете му споделят любовта към природата и водата. Организатор е на водния поход по р. Искър. Ежегодно се провеждат походи по реките Дунав, Тунджа, Янтра, Осъм, Огоста, Арда, Марица. При студено и неблагоприятно време гостите и приятелите на клуба се подслоняват в единствената по рода си палатка, конструирана и ушита собствено-изработно от Веско Гърков – председател на клуба.

Ски туристите са неизменно в челните места на републиканските ски ралита, провеждат ски походи в Стара планина, Рила, Пирин и Витоша.

Клубът по колотуризм е създаден през 1971 г. с основна задача да обединява хората, които искат да карат

Клуб на учителите за ученически туризъм

По идея на ръководството и с решение на Управителния съвет на ТД „Кайлъшка долина“ на 13 февруари 2013 г. се провежда сребра-семинар на учители, преподаващи модул „Туризм“ в училищата на град Плевен и региона, на която се учредява Клуб на учителите към ТД „Кайлъшка долина“. Основна цел в дейността на клуба е да се привлекат максимален брой ученици за системно занимание с различни форми на туризъм, за поддържане и развиване на физическата им дееспособност, за отмора и развлечение, за създаване на навици за природосъобразен начин на живот, опознаване на родния край и България.

Ученически отбори участват в Прегледа на туристи-

Учреди се Обществен фонд за хижа „Плевен“

ческите умения и сръчности за учащи се за приза „Кристален еделвайс“ по време на празника на дружеството, както и в Националния преглед на туристическите умения и сръчности за учащи се за приза „Кристален еделвайс“ на язовир „Копринка“.

Клуб на ветераните туристи

Главната насока на клуба са туристическите изяви, активен отдих, укрепване на здравето, родолюбие и любов към природата. Ветераните провеждат походи в Стара планина, Рила, Пирин и Витоша.

Хор „Кайлъшко ехо“ „ОПОЗНАЙ РОДИНАТА, ЗА ДА Я ОБИКНЕШ“ – този девиз на Алеко Константинов е и рефренът, с който започва всеки концерт на смесения туристически хор „Кайлъшко ехо“. За художествения облик на хора през годините работят диригентите Йото Йотов, Божко Шойков, Диана Русева, Димитър Занов и сега Веселка Дундакова.

Петко Стойнов обясни целта на учредяването на ОБЩЕСТВЕН ФОНД ЗА ХИЖА „ПЛЕВЕН“. С дарените средства фондацията ще акумулира човешки и финансови ресурси, необходими за функционирането на хижа „Плевен“, ще се извърши реконструкция и модернизация на сградата. По предварителни разчети ще са необходими 1,5 милиона лева. По решение на ЦС на БТС проектантът на хижа „Плевен“ архитект Иван Стефанов получава най-високото звание на съюза – Златен медал „Алеко“, който му беше връчен на традиционната Хризантемна вечер на дружеството. А на другия ден, в неделя, на 20 ноември, участниците в тържеството помогнаха на хижарите, като пренесоха дърва за хижата.

Лидия Цанова,
ТД „Кайлъшка долина“,
гр. Плевен

ски и Ловешки окръг, много гости от Троян, Севлиево, Габрово, В. Търново и от гр. Априлци, които през цялото време са съпричастни и помагат с каквото могат за каузата – хижа „Плевен“. С Указ 604/19Х.1971 г. Държавният съвет награждава най-заслужилите за успеха на строежа – полк. Ангел Стоянов, арх. Иван Стефанов, Петко Дерибеев, Марин Лазаров и Миладин Пендичев са удостоени със званието „Заслужил деятел на БТС“. Хор „Планинска песен“ – София, под диригентството на Филип Аврамов, изнася концерт.

Вече 45 години хижата е подслон за хиляди туристи от страната и чужбина. Там се организират лагери за деца и средношколци през лятото, зимни ски курсове на студентите от Медицинския институт и курсантите от Военното училище в Долна Митрополия, работнически колективи и всички любители на ски и ски ту-

ОБЩЕСТВЕН ФОНД ЗА ХИЖА „ПЛЕВЕН“ с призив „ДАРИ ОТ СЪРЦЕ ЗА СЪРЦЕТО НА БАЛКАНА“

На 6 септември 1978 г. е направена първата копка за строителство на новия Туристически дом. Старият до Скобелевия парк е разрушен от земетресението през 1977 г. и дружеството е обезпечено с отреждане на място за нов туристически дом в парк „Кайлъка“. Той е открит на 9 октомври 1984 г. от Андрей Луканов – председател на БТС, както и Стефан Нинов.

През годините дружеството е стопанисвало обектите – хижа „Кривокрой“ в Беглежките гори, отпаднали по различни причини, а хижа „Капчука“ е продадена с решение на Общото събрание на дружеството за 55 хиляди лева, които до стотинка са използвани за подмяна на дограмата на Туристическия дом.

Клубове

Алпийският клуб е уч-

развитието на алпинизма.

Внимание заслужават плеяда от по-млади алпинисти, които блестят със своите успехи у нас и в чужбина – Орлин Колов, Емил Борисов, Тихомир Димитров.

Пещерният клуб е учреден на 22 февруари 1963 г. с председател Иван Кръстев. Плевенските пещерници през всичките години и до днес ни радват със своите постижения у нас и в чужбина. Най-мощните и успешни пещерни експедиции от България, с постигнати световни измерения, са на Плевенския пещерен клуб – Жан Бернар, БУ 56, Албания и други.

Клубът по пешеходен туризъм е най-многобройният, над 130 души, с председател Поля Генчева. Клубът провежда походи из всички планини на България и излети в близките местности на Плевен и Искърския пролом. Най-дейни водачи са Андрей Василев и

велосипеди. Членовете му редовно участват в републиканските колопоходи и колоралита. Организиран 100-километров Бревет с шосейни велосипеди.

Клубът по спортно ориентирание „Север“ – Плевен, се е утвърдил като един от водещите в страната. Работи предимно с деца и ученици, но това не значи, че в състезанията не участват ориентировачи от всички възрастови групи, включително и ветерани. Много са успехите на състезателите по ориентирание: те са републикански шампиони, медалисти от много състезания в страната и чужбина.

Благодарение на Александър и Иван Димитрови, активисти и състезатели в клуба, беше въведена GPS система „Loggdtor“, служеща за проследяване движението на състезателите в реално време за анализ и разбор с цел подобряване техническите способности на тренировки и състезания.

М.с. Николай Добрев – носител на 18 златни значки “Опознай България – 100 НТО”

Юбилеите – тези кръгли годишнини, вълнуват и радват хората и са повод за равностойна на дългогодишен творчески интелектуален и физически труд. Те са и повод за празнуване, място за мили срещи на стари приятели и сподвижници. Но как би изглеждал един примерно 50-годишен юбилей без хората, които с дългогодишна преданост към високо патриотична идея са изпълнили смисъла на неговото отбелязване, как би изглеждал без тези беловласи ветерани, които с развети някога непокорни перчехи са слагали основите на множество обществени начинания в името на възвишени идеали?

Хората идват и си отиват, но осъществените от тях благородни дела остават завинаги вписани в анализите на историята.

В ТД „Еделвайс“ – Пловдив, има такъв човек, за когото в навечерието на 50-годишния юбилей на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“ си струва да запознаем читателите.

Председателят на Пешеходния клуб към ТД „Еделвайс“ – Пловдив, м.с. по туризъм Николай Добрев, за когото ще стане дума, е 18 пъти носител на златната значка „100 НТО“. Като учител в Машинно-тракторното училище в града, той се включва в Движението още на втората година от създа-

ването на този амбициозен и патриотично замислен проект – през 1967 г. Все по това време Николай Добрев оглавява Националното движение „Опознай България – 100 НТО“ в училището и entusiasмира учениците си да тръгнат по неговия път. С издадените от жп бюро то обиколни билети, за които с носталгия си спомнят старите туристи, за 20 дни посещават обектите, включени в Движението, наричано тогава „Опознай социалистическата родина – 100 НТО“. Летните ваканции се превръщат в добре замислени дестинации за изучаване на далечното историческо минало на България. Така до 2002 г., когато Николай Добрев допълва редиците на пенсионерите. Но шило в торба седи ли? Със своя ентузиазъм бившият учител заразява членовете на Пешеходния клуб към ТД „Еделвайс“ с идеите на Движението, което вече има ново име, и резултатите не закъсняват. Оставил във витрината на училището 353 златни, 976 сребърни и 1243 бронзови значки, учителят Добрев, вече млад пенсионер, се развихря с нови сили и привлича след себе си все нови и нови участници в борбата за спечелване на трите значки с различен метален блясък. В онези години неуморимият майстор на спорта застана начело на така наречения тогава експе-

диционен отряд, като покриват изискванията на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. От 1971 до 1989 г. отрядът е излъчван за национален първенец. През 1982 г. училището, където даскал Кольо е оставил светла диря, е обявено за еталон на туристическата дейност в Пловдивска област.

Само за 4 години в един клас всички ученици стават носители на златната значка.

Благодарение на неуморния труд на г-н Добрев през 2012 г. туристите от Пешеходния клуб към ТД „Еделвайс“ украсяват гърдите си с 11 златни, 4 сребърни и 11 бронзови значки. Това се повтаря в различни

варианти и през следващите години. Паралелно с това участниците в Движението стават и носители на значката „Покорител на 10-те планински първенци“.

Под ръководството на този нещадащ сили авангардист през 2016 г. в Пешеходния клуб на Дружеството 17 туристи стават носители на златна, 27 – на сребърна и 23 – на бронзова значка. Зад тези резултати се крие апостолският труд на майстора на спорта по туризъм, председателя на Пешеходния клуб, на заклетия планинар, наследник на любовта към планината Николай Добрев, който през май 2017 г. ще навърши 75-ата си юбилейна годишнина и бродене по планинските пътеки, зимните ски маршрути и всичко друго, свързано с туризма у нас и в чужбина. Защото той е заченат и закърмен с туристическите идеи, когато е направил първите още несигурни стъпки в своето детство.

Дерзай, приятелю! Бъди жив и здрав още дълги години, за да продължиш да доказваш себе си, да правиш още повече от това, което си направил за Националното движение „Опознай България – 100 НТО“ и туристическото движение в България. И всичко друго, което ти предстои!

Кънчо Михов,
ТД „Еделвайс“, Пловдив

ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ

МАРКИ

№	Име, град	Награда			
1	Силвена Яворова Трифонова - гр. Силистра	пасатор	36	Галин Атанасов Сивков - гр. Варна	пасатор
3	Васил Крумов Рълев - гр. Симитли	пасатор	37	Соня Боянова Василева - гр. София	пасатор
4	Станислав Иванов Христов - гр. София	пасатор	38	Владимир Маринов Маринов - гр. София	пасатор
5	Антон Кирилов Атанасов - с. Буковлък – гр. Плевен	пасатор	42	Стоян Маринов Панчовски - гр. Панагюрище	пасатор
8	Пресиян Руменов Златков - гр. София	пасатор	43	Евгений Юриев Цветов - гр. София	пасатор
9	Маргарита Николова Георгиева - гр. София	пасатор	45	Ели Георгиева Радоева-Минкова - с. Бистрица	пасатор
11	Франц Себастиан Вебер - гр. София	пасатор	46	Виктор Павлинов Михайлов - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	пасатор
12	Атанас Александров Куртенов - гр. Пловдив	пасатор	47	Александра Йорданова Маркова - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	пасатор
13	Евлампия Георгиева Атанасова - гр. София	пасатор	48	Камен Иринева Иринева - гр. София	пасатор
14	Божидар Александров Маринов - гр. София	пасатор	50	Светлан Петров Янакиев - гр. Пазарджик	пасатор
15	Георги Милков Богданов - гр. Сопот	пасатор	51	Маринела Бориславова Чавдарова - гр. Пазарджик	пасатор
16	Димитър Петров Зинков - гр. София	пасатор	53	Владимир Радославов Тодоров - гр. София	ДАЧИЯ САНДЕРО
17	Петър Пламенов Петров - гр. Търговище	пасатор			
18	Станимир Иванов Стефанов - гр. София	пасатор	60	Йонко Димитров Стоилов - гр. София	пасатор
19	Ганка Николова Георгиева - гр. София	пасатор	61	Сашка Методиева Стоилова - гр. София	пасатор
23	Татяна Божичкова Тренева - гр. София	пасатор	62	Стефан Стефанов Киров - гр. Варна	пасатор
24	Антонина Чавдарова Силова - гр. София	пасатор	63	Ягодина Любомирова Кирова - гр. Варна	пасатор
25	Димитър Йонков Стоилов - гр. София	пасатор	64	Йордан Димитров Симеонов - гр. Горна Оряховица	пасатор
26	Силвия Мохамед Халаф - гр. София	пасатор	65	Росица Захаријева Нина - гр. Баня	пасатор
29	Веселин Георгиев Атанасов - гр. София	пасатор	66	Николай Кръстев Нина - гр. Баня	пасатор
30	Юлиан Стоянов Василев - гр. София	пасатор	67	Евгени Димитров Андонов - гр. Кюстендил	пасатор
31	Мария Георгиева Василева - гр. София	пасатор	68	Мартин Евгениев Андонов - гр. Кюстендил	пасатор
32	Юлиан Юлианов Василев - гр. София	пасатор	69	Чавдар Стоилов Дяков - гр. София	пасатор
33	Ваня Йорданова Василева - гр. София	пасатор	70	Красимир Петков Петков - гр. Бургас	пасатор
34	Кристиан Георгиев Василев - гр. София	пасатор	71	Петя Симеонова Петкова - гр. Бургас	пасатор
35	Татяна Олег Асенова - гр. София	пасатор			

ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ

ПЕЧАТИ

№	Име, град	награда
1	Маргарита Димитрова Тодорова - гр. София	барбекю
3	Мирослав Стоянов Делчев - гр. Хасково	туристически сак
4	Теодора Тончева Колева - гр. Хасково	барбекю
5	Явор Стоянов Трифонов - гр. Силистра	тостер
6	Елена Севдалинова Трифонова - гр. Силистра	барбекю
7	Макс Яворов Трифонов - гр. Силистра	цитропреса
8	Силвена Яворова Трифонова - гр. Силистра	електрическа кана
9	Добранка Великова Раева - гр. Силистра	филтр.кана
10	Десислав Стоянов Трифонов - гр. Силистра	електрическа кана
11	Георги Йорданов Димитров - гр. Ямбол	барбекю
12	Панчо Цончев Гръблев - гр. Пловдив	електрическа кана
13	Росен Минчев Минчев - гр. София	барбекю
14	Велиана Христова Минчева - гр. София	тостер
15	Гергана Иванова Тонева - гр. София	барбекю
16	Петя Пенчева Пенева - гр. Трявна	барбекю
17	Ралица Пенчева Пенева - гр. Трявна	тостер
18	Десислав Първанов Начков - гр. Враца	барбекю
19	Иванка Момчилова Милославова - гр. София	филтрираща кана
20	Любомир Методиев Янев - гр. Перник	барбекю
21	Жан Георгиев Илиев - гр. Доспат	цитропреса
22	Васил Крутев Рълев - гр. Силистра	електрическа кана
23	Милена Щенкова Минкова - гр. Сливен	барбекю
24	Ценко Минков Цонев - гр. Сливен	тостер
25	Бранимира Чавдарова Момчилова - гр. София	филтрираща кана
26	Емил Димитров Паралюзов - гр. Търговище	барбекю
27	Георги Николаев Стамов - гр. Кюстендил	тостер
28	Йолина Георгиева Бойчева - гр. София	барбекю
29	Славка Герчева Костова - гр. Варна	барбекю
30	Светослав Валентинов Манов - с. Герман - София	барбекю
31	Цветанка Викторова Божилова - с. Герман - София	тостер
32	Анна Любомирова Христова - гр. Пловдив	електрическа кана
33	Росен Страхилев Тодоров - гр. Видин	барбекю
34	Волфганг Браухле - гр. София	барбекю
35	Стела Христова Докова - гр. Троян	филтрираща кана
36	Борислав Тенев Иванов - гр. София	туристически сак
37	Ганка Колева Атанасова - гр. Варна	барбекю
38	Владимир Владимиров Илиев - гр. София	филтрираща кана
39	Габриела Илианова Генева - гр. София	тостер
40	Георги Симеонов Симеонов - гр. Габрово	цитропреса
44	Венцислав Николаев Борисов - гр. Каспичан	барбекю
45	Елена Йорданова Манчева - Кисерова - гр. София	филтрираща кана
46	Велина Христова Коева - гр. Габрово	барбекю
47	Радослав Илиев Коев - гр. Габрово	тостер
48	Миглена Кирилова Грозданова - гр. Перник	барбекю
53	Станислав Иванков Христов - гр. София	филтрираща кана
54	Антон Кирилов Атанасов - с. Буковлък	електрическа кана
55	Митко Димитров Цуцекон - гр. Пазарджик	барбекю
56	Неда Миткова Цуцекон - гр. Пазарджик	цитропреса
57	Румяна Димитрова Цуцекон - гр. Пазарджик	тостер
61	Габриела Росенова Лазарова - гр. Шумен	барбекю
62	Даниел Росенов Лазаров - гр. Шумен	електрическа кана
63	Веселин Митев Славов - гр. Сливен	филтрираща кана
67	Пресиян Руменов Златков - гр. София	барбекю
68	Димитър Орлинов Парушев - гр. София	тостер
69	Антон Орлинов Парушев - гр. София	филтрираща кана
70	Николай Тодоров Соколов - гр. София	барбекю
71	Дияна Илиева Минчева - гр. Пловдив	електрическа кана
72	Евгени Иванов Минчев - гр. Пловдив	барбекю
73	Иван Евгениев Минчев - гр. Пловдив	електрическа кана
74	Маргарита Николова Георгиева - гр. София	барбекю
76	Венцислав Любенов Иванов - с. Вакарел	тостер
77	Ясен Василев Василев - гр. София	филтрираща кана
79	Розалия Андонова Дончева - гр. София	барбекю
80	Николай Красимиров Маринов - гр. Пловдив	цитропреса
81	Вяра Красимирова Маринова - гр. Пловдив	барбекю
82	Ана Руменова Костова - гр. Пловдив	барбекю
83	Румен Иванов Костов - гр. Пловдив	филтрираща кана
84	Мария Христова Ингилизова - гр. Пловдив	барбекю
85	Мария Руменова Костова - гр. Пловдив	филтрираща кана
87	Атанас Александров Куртенков - гр. Пловдив	електрическа кана
88	Евлампия Георгиева Атанасова - гр. София	филтрираща кана
89	Божидар Александров Маринов - гр. София	барбекю
91	Франц Себастиан Вебер - гр. София	тостер
92	Стефан Георгиев Георгиев - гр. Перник	барбекю
93	Иван Иличев Желявски - гр. София	филтрираща кана
94	Георги Милков Богданов - гр. Сопот	туристически сак
95	Сашка Любомирова Йорданова - гр. Бургас	барбекю
98	Данаил Димитров Стоимиров - с. Вакарел	електрическа кана
99	Лальо Гришев Таков - гр.София	тостер
100	Дияна Йорданова Такова - гр.София	барбекю

101	Ели Кирилова Лазарова - гр. София	тостер
102	Ангелина Любчова Димитрова - гр. София	барбекю
103	Кирил Иванов Лазаров - гр. София	електрическа кана
104	Димитър Петров Зинков - гр. София	барбекю
105	Петър Пламенов Петров - гр.Търговище	тостер
106	Снежана Благоева Ценова - гр. Благоевград	цитропреса
107	Веселина Данчова Ценова - гр. София	барбекю
108	Димитричка Данчова Ценова - гр. София	филтрираща кана
109	Емилия Славчева Маринова - гр. София	тостер
110	Стефан Петков Маринов - гр. София	барбекю
111	Станимир Иванов Стефанов - гр. София	цитропреса
112	Ганка Николова Георгиева - гр. София	барбекю
113	Стефан Николов Правчански - гр. София	електрическа кана
116	Генчо Динков Димитров - гр. Казанлък	барбекю
118	Татяна Божичкова Тренева - гр. София	барбекю
119	Александра Димитрова Миланова - гр. София	електрическа кана
122	Силвия Мохамед Халаф - гр. София	барбекю
126	Веселин Георгиев Атанасов – гр. София	тостер
127	Дияна Димитрова Тончева - гр. Горна Оряховица	барбекю
128	Георги Веселинов Тодоров - гр. Враца	барбекю
129	Саня Сошова Ангелова - гр. София	електрическа кана
130	Юлиан Стоянов Василев - гр. София	електрическа кана
131	Мария Георгиева Василева - гр. София	филтрираща кана
132	Юлиан Юлианов Василев - гр. София	тостер
133	Ваня Йорданова Василева - гр. София	цитропреса
134	Мартин Юлианов Василев - гр. София	туристически сак
135	Иванка Димова Димитрова - гр. София	електрическа кана
136	Цонка Иванова Митева - гр. Добрич	барбекю
137	Янислава Валентинова Митева - гр. Добрич	цитропреса
138	Милена Валентинова Митева - гр. Добрич	електрическа кана
139	Кристиян Георгиев Василев - гр. София	барбекю
140	Татяна Олег Асенова - гр. София	тостер
141	Ели Миланова Николаева - гр. София	електрическа кана
142	Анета Миланова Николаева - гр. София	барбекю
143	Станислава Иванова Върбова-Костадинова - гр. София	тостер
145	Борис Методиев Костадинов - с. Габрене	електрическа кана
146	Галин Атанасов Сивков - гр. Варна	барбекю
147	Енчо Баев Станев - гр. Стара Загора	барбекю
148	Атанас Ганчев Консулов - гр. Стара Загора	цитропреса
149	Константин Илчев Делчев - гр. Стара Загора	барбекю
150	Петър Христов Василев - гр. Сливен	електрическа кана
151	Цветелина Радостинова Бугова - гр. Сливен	барбекю
152	Радостин Георгиев Маринов – гр. Пловдив	тостер
153	Борис Георгиев Маринов - гр. Пловдив	барбекю
154	Владимир Маринов Маринов - гр. София	филтрираща кана
161	Стоян Маринов Панчовски - гр. Панагюрище	електрическа кана
162	Евгений Юриев Цветов - гр. София	барбекю
163	Даниел Стилиянов Станев - гр. Варна	барбекю
164	Тодор Иванов Георгиев - гр. Дупница	тостер
165	Райка Методиева Георгиева - гр. Дупница	барбекю
184	Борислав Цветанов Минков - гр. София	тостер
185	Ели Георгиева Радоева-Минкова - с. Бистрица	туристически сак
186	Диана Иванова Дойчинова - ТД "Трапезица-1902" - гр. Велико Търново	филтрираща кана
187	Цветан Николов Йорданов – ТД "Трапезица-1902" - гр. Велико Търново	барбекю
188	Димитър Недев Димитров – ТД "Трапезица-1902" - гр. Велико Търново	цитропреса
189	Петя Василева Нейкова - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	електрическа кана
190	Страхил Нейков Нейков - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	барбекю
192	Николай Цветков Пеев - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	филтрираща кана
193	Стоянка Климентова Стоянова - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	барбекю
194	Янислав Стоянов Янакиев - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	тостер
195	Марияна Тодорова Янакиева - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	филтрираща кана
196	Силвия Яниславова Янакиева - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	барбекю
197	Мартин Яниславов Янакиев - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	барбекю
198	Виктор Павлинов Михайлов - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	ел.кана
199	Александра Йорданова Маркова - ТД "Родни балкани" - гр. Варна	барбекю
201	Денис Емилов Денков - гр. Враца	тостер
202	Емил Денков Евтимов - гр. Враца	барбекю
204	Ивайло Маринчев Маринов - гр. София	филтрираща кана
205	Ирина Каменова Иринчева - гр. София	барбекю

206 Камен Иринчев Иринчев - гр. София

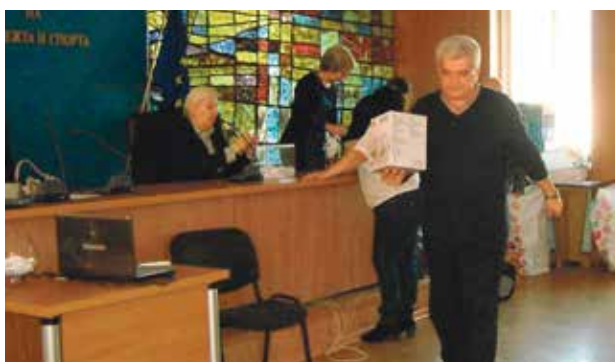
ДАЧИЯ ЛОГАН

209	Камелия Росенова Минчева - гр. Шумен	тостер
210	Хрисияна Росенова Минчева - гр. Шумен	барбекю
211	Вилизар Христов Бенов - гр. София	цитропреса
212	Маринела Бориславова Чавдарова - гр. Пазарджик	барбекю
213	Йоанна Николаева Георгиева - гр. Пазарджик	туристически сак

ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ

ПЕЧАТИ

214	Светлан Петров Янакиев - гр. Пазарджик	електрическа кана	252	Николай Кръстев Нинов - гр. Баня	филтрираща кана
216	Иванка Димова Владева - ТД "Родни простори" - гр. Елхово	барбекю	253	Евгени Димитров Андонов - гр. Кюстендил	тостер
217	Диана Върбанова Владева - ТД "Родни простори" - гр. Елхово	тостер	254	Мартин Евгениев Андонов - гр. Кюстендил	барбекю
218	Силвия Кънева Маджукова-Мирчева - ТД "Родни простори" - гр. Елхово	електрическа кана	255	Андрей Тодоров Къртунов - гр. София	филтрираща кана
219	Росица Кънева Маджукова - ТД "Родни простори" - гр. Елхово	филтрираща кана	256	Чавдар Стоилов Дяков - гр. София	барбекю
222	Владимир Радославов Тодоров - гр. София	барбекю	259	Елеонора Стоянова - ТД "Мадарски конник" - гр. Шумен	тостер
223	Теодора Радославова Тодорова - гр. София	цитропреса	260	Петю Николов Петев - гр. Бургас	барбекю
224	Иваничка Стефанова Тодорова - гр. София	тостер	261	Никълас Стивън Чейс - Великобритания	барбекю
225	Радослав Василев Тодоров - гр. София	филтрираща кана	262	Денис Памела Чейс - Великобритания	цитропреса
231	Ясен Георгиев Стоичков - гр. София	барбекю	263	Атанас Христов Василев - гр. Несебър	тостер
232	Ася Аско Владимирова - гр. София	филтрираща кана	264	Вера Василева Семерджиева - гр. Пловдив	барбекю
233	Снежана Димитрова Стоянова - гр. Велико Търново	електрическа кана	265	Красимир Петков Петков - гр. Бургас	електрическа кана
236	Антоанета Иванова Тодорова - гр. София	барбекю	266	Петя Симеонова Петкова - гр. Бургас	барбекю
237	Румен Костадинов Тодоров - гр. София	тостер	267	Димитър Йорданов Здравчев - гр. Асеновград	барбекю
239	Банко Атанасов Воденичаров - гр. София	барбекю	268	Спаска Маркова Здравчева - гр. Асеновград	туристически сак
240	Красимира Петкова Маринова - гр. Свищов	филтрираща кана	269	Александър Ставрев Ванчев - гр. Стамболийски	филтрираща кана
243	Радка Георгиева Янчева - гр. София	барбекю	270	Михаил Стоянов Трифонов - гр. Пловдив	барбекю
244	Стефан Стефанов Киров - гр. Варна	барбекю	271	Марияна Ж. Павлова - гр. Пловдив	електрическа кана
245	Ягодина Любомирова Кирова - гр. Варна	тостер	272	Дара Димитрова Дойнова - ТД "Стратеш" - гр. Ловеч	барбекю
246	Йордан Димитров Симеонов - гр. Горна Оряховица	филтрираща кана	273	Христо Паулинов Чорбаджийски - гр. София	филтрираща кана
247	Надежда Станчева Рангелова - гр. Козлодуй	барбекю	276	Борис Николаев Борисов - гр. Каспичан	тостер
248	Симеон Трифонов Колев - гр. Козлодуй	електрическа кана	277	Мария Симеонова Багашева - гр. Благоевград	барбекю
249	Яна Георгиева Джукелова - гр. София	барбекю	278	Спаска Дилианова Хантова - гр. Панагюрище	електрическа кана
250	Емил Иванов Рашков - гр. София	филтрираща кана	279	Александър Александров Манолов - ТД "Искърски пролом" - гр. Своге	цитропреса
251	Росица Захаријева Нинова - гр. Баня	барбекю	280	Жельо Грозев Енев - ТД "Средногорец" - гр. Чирпан	барбекю
			297	Иван Стойчев Цонев - ТД "Рилски езера" - гр. Дупница	електрическа кана

НОСИТЕЛИ НА СРЕБЪРНА
ЗНАЧКА НАГРАДА ЧАШИ

599 - Ивалина Стоянова Трайкова - гр. Шумен
236 - Николай Янков Пеев - с. Равда
6 - Константин Георгиев Костов - гр. София
205 - Владимир Иванов Славов - гр. Първомай
452 - Елена Христова Йовчева - гр. Пловдив
799 - Мариела Милчева Арангелова - гр. Бургас
105 - Александър Христофоров - гр. София
435 - Евстати Минков Дочев - гр. София
329 - Силвия Халаф - гр. София
183 - Николай Павлов - гр. Елхово
896 - Атанас Митрев - гр. Кюстендил
648 - Галина Люцканова - гр. Варна
102 - Костадин Калайджиев - гр. Пловдив
243 - Евлампия Георгиева - гр. София
492 - Дончо Ваклинов - гр. Пловдив
147 - Петко Кьосев - гр. София
583 - Галин Димитров - гр. Варна
474 - Нели Цветкова - гр. Велико Търново
456 - Мартин Марков - гр. Велико Търново
590 - Ради Луканов - гр. Варна

НОСИТЕЛИ НА БРОНЗОВА
ЗНАЧКА НАГРАДА ЧОПЪР

218 - Артур Станимиров Мавродиев - гр. София
1072 - Георги Лъчезаров Велков - гр. Велинград
678 - Галин Маринов Ганев - гр. Пловдив
298 - Николай Николаев Горанов - гр. София
564 - Гинчо Веселинов Ганчев - гр. Нова Загора
231 - Даниела Драгомирова Лозева - гр. София
480 - Елица Младенова Недева - гр. Варна
1153 - Нина Кирилова Неделчева
135 - Йосиф Атанасов Георгиев - гр. София
242 - Айше Назмиева Тахир - гр. София
1068 - Кристина Сашева Колева - гр. Костинброд
1221 - Калин Матеев Барбов - гр. Хисаря
220 - Мария Топинска - гр. София
1214 - Камен Симеонов Чешмеджиев
1345 - Елизабета Андреева Левшина - гр. Несебър
483 - Цонка Иванова Митева - гр. Добрич
1158 - Ирина Симеонова Неделева
503 - Миглена Борисова - гр. София
528 - Цветан Киров - гр. Варна
902 - Аспарух Стефанов Стефанов - гр. Варна

НА ВНИМАНИЕТО НА УЧАСТНИЦИТЕ В НАЦИОНАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ
"ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ - 100 НТО"

Всички, които са спечелили награди, да
заповядат в Централата на БТС (бул. "Васил
Левски" № 75, етаж 5, стая 518, телефони за

контакт 0882966322, 0882966320).
Срокът за получаване на наградите е до 31
януари 2017 г.

СЪОБЩЕНИЕ ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА НСПВ

Управителният съвет на Националното сдружение на планинските водачи, на основание чл. 27 от Устава на НСПВ, чл. 26, т. 1, 2 и 3 от ЗЮЛНЦ и протокол № 1 от 21.11.2016 г., свиква годишно отчетно-изборно събрание на Сдружението на 22.12.2016 г. в Министерството на младежта и спорта при следния ДНЕВЕН РЕД:

Отчетен доклад на УС на НСПВ за изминалата година.

Приемане на финансовия отчет на НСПВ за 2015 година.

Приемане на решение относно бъдещето на НСПВ.

Разни.

№ 20 Архитектурно-исторически резерват в с. Боженци

Китното селце Боженци е един от най-красивите архитектурни резервати в България. Намира се на 15 км източно от гр. Габрово и впечатлява с добре запазените възрожденски къщи и обществени сгради.

Легендата за създаването му ни отвежда в далечната 1393 г., когато турците завладяват столицата на Второто българско царство - Търново. Овдовялата болярка Божана, заедно с невръстните си синове, тръгнала да търси убежище в планината. Така тя стигнала до красива местност в северните склонове на Балкана и там основала селището Боженци. С течение на времето синовете на болярката се захванали с търговия и селото процъфтяло. Основните стоки били кожа, вълна и пчелен мед. Жителите на Боженци овладели и различни занаяти, като ковачество, кожухарство и абаджийство. По тях се запалил и синът на Божана - Рачо Ковача. Един ден той решил да напусне селото и тръгнал да дири късмета си. Спрял се недалеч от Боженци и основал днешния град Габрово.

Боженци винаги е било част от големия свят. Близо до стария римски път Никополис ад Иструм - Августа Траяна - Константинопол, божанкалии векове наред пътуват и търгуват с Русия, Италия, Австро-Ун-

гария, Франция, Анадола... Със 110 къщи и около 500 жители, в края на 19 век Боженци е административен, търговски, културен и

духовен център. Постепенно хората се изселват. Остават къщите - около 100, на възраст от 100 до 250 години.

Сред забележителностите на резервата е трикорабната базилика "Пророк Илия" с изградена камбанария. Интересно

е, че по време на турското робство били абсолютни забранени такива строения, но влиятелни жители на селото получили специално разрешение. В храма има куполи, скрити под скосения таван, както и масивни каменни стени и типичните боженски сводове. В долната част на църковния двор е имало и килийно училище, което не се е запазило. За сметка на това пък може да разгледате голямото класно училище от 1872 г., което се намира в началото на селото. На първия етаж са салонът и библиотеката, а на втория - класните стаи.

Няколко от къщите в Боженци са превърнати в музеи. В къщата-музей "Баба Райна" е представена етнографската експозиция от XVIII век. Битът на местните хора от XIX в. може да бъде разгледан в къща-музей "Дончо Попа". Не пропускате да посетите експозицията "В историята остават лудите глави и щедрите дарители". Тя ще ви разкаже историята на селото с богат снимков материал и предмети от бита. Сред музейните обекти са и менгеме за восък с оригинален механизъм от

началото на XIX век. Ще можете да надникнете и в ножарска работилница, както и да разгледате зала, в която се редуват изложби според сезона и календарните празници.

Друга интересна експозиция е представена в Килийното училище - тук може да се види типичната подредба на класна стая от XIX в. На територията на резервата се намира и храмът "Св. Пророк Илия", построен през 1839 г.

Сред атракциите, които се предлагат в Боженци, е фотография в автентична носия от селото.

И когато стане дума за празнуване, в Боженци може да наблюдавате автентични възстановки на народните обичаи, като лазаруване, коледуване и Гергьовден. Ако гостувате тук през май месец, може да се включите и в похода-възстановка "По пътя на Рачо Ковача". Той ще ви отведе по експетеката "Римски път" право в Габрово. В района има и няколко пътеки, подходящи за пешеходни преходи - по римския път или разходка до Трявна.

При желание туристите могат да отседнат в някоя от къщите в Боженци, които предлагат настаняване в автентична обстановка от XIX век.

Селото е обявено за архитектурно-исторически резерват през 1964 г.

Международен ден на доброволеца

На 5 декември офисът на ДПП "Витоша" се оказа темен за многобройните гости, дошли да отпразнуват заедно с експертите от парковата администрация Международния ден на доброволеца. За всеобща радост желаещите да се включват с доброволен труд на територията на Парка стават все повече с всяка изминала година. И резултатите от вложения труд са видими за всички. Първа приветства гостите директорката на ДПП "Витоша" г-жа Снежана Петрова. Тя благодари на присъстващите за тяхната активност през изминалата година и изказа увереност в бъдещото ползотворно сътрудничество в полза на Витоша. След това Мария Петкова от ДПП "Витоша" направи обзор на извършените от доброволците

дейности. Общата равностойна отчете над 30 доброволчески акции през 2016 година, в които са участвали повече от 3000 доброволци. Те са ремонтирали мостове, скари, беседки и заслони. Обновили

са лаковото покритие на над 200 пейки и десетки информационни табла, участвали са в множество залесявания и почистване на парковата територия. В много от инициативите участваха и чуждестранните

студенти от Испания, Португалия и Словакия, които бяха на стаж в ДПП "Витоша". За част от витошките алеи вече се грижат 12 осиноводители. Те поддържат осиновените обекти в добро състояние, редовно почистват канавките и се грижат за монтираните информационни табла.

Последва подписване на още 4 споразумения за осиновени витошки обекти, след което на 12-те организации-осиноводители бяха връчени специално изработени колажи със знакови моменти от извършените през изтичащата година акции. Всички доброволци получиха грамоти, дребни подаръци, подготвени от ДПП "Витоша" в знак на благодарност за отделеното време, за вложения труд и за обичайния им към любимата Витоша.

ЧЕСТИТ ЮБИЛЕЙ

Нашият Георги Стоянов (Гочето) чукна 90 години!

От тях 50 години отдадени на пешеходния туризъм, 10 години председател на КТВ към ТД "Чудни скали" - гр. Айтос. Получил е всички награди и почетни звания на БТС.

Георги Стоянов - голям турист, обичан приятел. Той самият е влюбен в планината, в поезията и в живота. Познават го всички планински пътеки, гори и върхове в България.

Уважаеми приятелю, бъди ни още дълги години жив и здрав! Нека не те напуска меракът за туризъм и след стотаката!

От КТВ, гр. Айтос

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ

Административен секретар
Тел.: 02/987-34-09; 9300-648
Факс: 02/ 986-22-55
Мобилен: 0882966319
Email: bts.sofia@gmail.com

Изпълнителен секретар
Тел.: 02/987-34-09; 9300-648
Мобилен: 0882966352

**Дирекция „Организация, координация,
учебно-спортна, хижна,
информационна дейност и национални движения“**
Тел.: 02/93-00-677
Мобилен: 0882966777; 0882966310 ; 0882966320
Email: eturist@abv.bg

Експерт „100 национални туристически обекта“
Тел.: 02/9300-676
Мобилен: 0882966324
Email: 100nto@mail.bg; 100obekta@btsbg.org

Отдел „Хижи и комуникации“
Тел.: 02/9300-674
Мобилен: 0882966312
Email: hijibts@gmail.com

Вестник „Ехо“
Тел.: 02/9300-680
Мобилен: 0882966134
Email: exobts@gmail.com; emateina@gmail.com

Информационен център
Тел.: 02/980-12-85
Мобилен: 0882966319; 0882966320
Email: infotourbts@gmail.com

Ръководител „Капитално строителство“
Мобилен: 0882966321

„Сграден фонд“
Мобилен: 0882966322

Отдел „Счетоводен“
Тел.: 02/9300-675
Факс: 02/987-69-41
Мобилен: 0882966410
Email: schetovoditelbts@gmail.com

Касиер-счетоводител
Тел.: 02/9300-675
Мобилен: 0882966325
Email: schetovodstvo@gmail.com

Януари01

П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Февруари02

П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Март03

П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Април04

					П	С	Н
						1	2
3	4	5	6	7	8	9	
10	11	12	13	14	15	16	
17	18	19	20	21	22	23	
24	25	26	27	28	29	30	

Май05

П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Юни06

П	В	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Юли07

П	В	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Август08

					П	С	Н
					1	2	3
					4	5	6
7	8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	26	27	
28	29	30	31				

Септември09

П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Октомври10

П	В	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Ноември11

П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Декември12

					П	С	Н
					1	2	3
4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	31	

На 14 декември от 10.30 часа в Министерството на културата се проведе заседание на Националния организационен комитет на Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта". Председател на НОК е доц. д-р Бони Петрунова – заместник-министър на Министерството на културата, а заместник-председател – доц. д-р Алексей Стоев, председател на БТС. Присъстваха представители на УС на БНТ, на Националната агенция по горите, на Министерството на младежта и спорта, на БЧК, на Неврокопския митрополит, както и председателят на Инспектората на БТС Валентин Симов, експертът, отговарящ за 100-те обекта – Мария Атанасова, и експертът "Връзки с обществеността" Мирослав Дачев.

Заседанието се проведе по повод 50-годишнината от създаването на Националното движение и протече при следния дневен ред: Представяне на кратка информация за Движението; Какво е свършено от БТС, какви проблеми съществуват и от каква помощ се нуждае Сдружението, за да развива това движение, което е без аналог. Последната точка от дневния ред бе дискусия.

В своето изказване заместник-министър Бони Петрунова заяви традиционно добронамерено отношение на Министерството на културата към БТС и подчерта, че Националното движение "Опознай България – 100 национални туристически обекта" е благородно дело, засягащо хората от различните възрасти в опознаването на историческите, културните и природните забележителности на България. Тази висока оценка е напълно заслужена, а съпричастността на Бони Петрунова, дори след като напусне

Заседание на НОК на Националното движение "Опознай България – 100 НТО"

поста на заместник-министър, се изразява в готовността ѝ да бъде индивидуален член на НОК.

Алексей Стоев разказа за етапите в развитието на Националното движение и направи предложение срещите на НОК да се провеждат два пъти в годината – през декември и през юни. "БТС има здрави корени в желанието на човека да опознае своята родина – заяви той. – Движението се финансира със собствени средства и ние се нуждаем от помощ главно заради необходимостта от ресурсно подпомагане. Много е важно да се позволи на тази национална инициатива да влезе в училищата, защото Министерството на обра-

зованието се е капсулирало. А чрез това Движение бихме дали на децата интересен начин за съпреживяване на историята на нашата родина. Колкото до Министерството на културата, то е най-точният адресат на философията на тази национална инициатива, стартирала по идея на БТС. Да я развиваме по оптималния начин – това е целта, като работим заедно с ресорните министерства, особено що се отнася до сегмента

"Младежи". Възрастовият обхват, изразен в проценти, е 40% ученици, 40% хора на средна възраст и 20% над 65-70 години. Имаме идея да разкрием културно-историческото наследство на Балканите и това да обхване Балканските държави. Смятаме, че Движението има потенциал да придобие и европейско измерение, както каза председателят на Европейската пешеходна асоциация Лиз Нилсен, а БТС и НОК да са тези, кои-

то ще транслират тази хубава практика в Европа."

По време на дискусиата бяха споделени някои проблеми и бяха направени конкретни предложения. Заместник-министър Бони Петрунова каза, че би било добре в книжките на 100-те национални туристически обекта да се слагат знаци кои от тях са паметници, включени в списъка на ЮНЕСКО, и кои са обекти със световно значение. Предложено бе и да се прави отстъпка на хората при закупуване на билети за посещение на обектите, ако те имат книжки от Националното движение. Да се направят в бъдеще поклоннически маршрути и да се развият поклоннически дестинации с участието на Светия Синод и БТС, както и да се направят филми, които да допринесат за развитието на религиозния туризъм, бяха другите предложения. Заместник-министър Бони Петрунова изтъкна ролята на БТС да информира хората за поклонническия туризъм, както и да се разработят тематични маршрути и да се използват възможностите на сайта на 100-те национални туристически обекта, за да се привлекат още повече млади хора. Това е приоритет, върху който БТС ще работи през 2017 г., заяви Алексей Стоев, като добави, че предстои да се използват и възможностите на социалните мрежи в интернет, каквато е Фейсбук.

Мария Атанасова сподели, че сред наболелите проблеми, с които се сблъсква непрекъснато

експертният състав на БТС, са невъзможността хората, решили да посетят обектите в събота и в неделя, да си сложат печати, тъй като една част от обектите не работят тогава. Освен това има обекти, които са занемарени, и общините, в които се намират, не съдействат за стопанисването им. Съществуват и обекти, какъвто е Рилският манастир, които завишават прекалено много входната такса за разглеждането, както таксата за паркинг, което се оказва непосилно за скромния бюджет на малка част от участниците в Движението. Тя предложи да има фиксирани цени за групи и за посетители инвалиди.

На финала на работното заседание бе взето решение всички значими въпроси да бъдат формулирани от БТС и да бъдат представени официално на НОК, който по своя замисъл е създаден да подпомага развитието на Националното движение. Освен това бе решено да се разработи план за 2017 година от БТС, в качеството му на създател на това Движение, както и на оперативно звено.

По повод 50-годишния юбилей на Националното движение "Опознай България – 100 НТО" участниците в заседанието на НОК получиха от председателя на БТС доц. д-р Алексей Стоев специално изработени плакети по повод кръглата годишнина на тази национална инициатива.

Уважаеми читатели на вестник „Ехо“,
Започна нова дискуссионна рубрика „Социалният туризъм и БТС – параметри и перспективи“. На вас разчитаме публикациите да добавят нови щрихи към темите, които ви вълнуват, и да допринесат за случването на задочния ни диалог на страниците на нашия вестник. Крайният резултат е уплътняване на понятието „социален туризъм“ с днешна дата и препратка към бъдещето на любимата ни организация – **Българския туристически съюз.**

Карел Маринович – изпълнителен секретар на ТД „Приста“ – Русе, и член на УС на БТС Социалният туризъм е приоритет на БТС

Социалният туризъм е този вид туризъм, в който не се натрупва печалба от приходи, а финансовият баланс е или нула, или отрицателен. Когато е нулев, това означава, че колкото пари са влезли от участниците в прояви, толкова са изразходвани. Когато е отрицателен, това означава, че туристическото дружество е подпомогнало участниците в проявата. Повечето от проявите не са отрицателен баланс, защото не се отчитат административните раз-

ходи за тях.

Освен това чрез социалния туризъм, особено детско-юношеския, се изпълнява част от социалната програма на общините и на държавата – така се повишава физическата дееспособност на нацията. Ако общините и държавата осъзнаят тази роля на туризма, би трябвало социалният туризъм да бъде субсидиран, за да можем ние наистина да работим в тази посока, която е приоритет на Българския туристически съюз.

IN MEMORIAM

Взехме си последно сбогом с нашия добър приятел, планинар, бивш секретар и председател на ТД "Рилски турист" Венци Недялков. Нека всички, които го познавахме, да си спомним за него с добро. Поклон пред светлата му памет.

Туристически маршрути около хижите на БТС

Хижа „Скални мостове“

Разположена е в Западните Родопи, дял Чернатица, северозападно от природния феномен Чудните мостове, 1596 м н.в., 104 места, самостоятелни и етажни тоалетни и бани, локално отопление, ресторант, бюфет, лятно кафене, компютърна зала, паркинг.

Стопанин:

ТД „Студенец“ - гр. Чепеларе

Исходни пунктове:

1. Отклонение в местността Синият хан (на 6 км южно от село Хвойна) от главния път Пловдив-Смолян – 20 км асфалтово шосе
2. Село Забърдо – хижа „Скални мостове“ – 3.00 часа (11 км асфалтово шосе)

От селото се поема по шосето за Синия хан и след около 500 м вляво започва маркираната пътека, която бързо набира височина. Пътеката извира на северозапад, обикаля характерния връх Камъка, поема високо над дълбока долина, криволичи сред борове и извежда на поляна до един дол. Заобикаля се началото на дола и се достига насрещен рид над горски път. Пътеката води до билото на рида, завива на запад и поема нагоре по самото било. След около 20 минути тя се спуска до хижа „Чудните мостове“ (2.45 часа). От хижата се тръгва по пряка пътека, която за 15 минути извежда пред хижа „Скални мостове“.

Съседни обекти:

1. Хижа „Скални мостове“ – природен феномен Чудните мостове и едноименната хижа – 15 минути. Хижа „Чудните мостове“ е на 1439 м н.в., 32 места, локално отопление, вътрешни и външни тоалетни и бани, летен ресторант, туристическа столова.

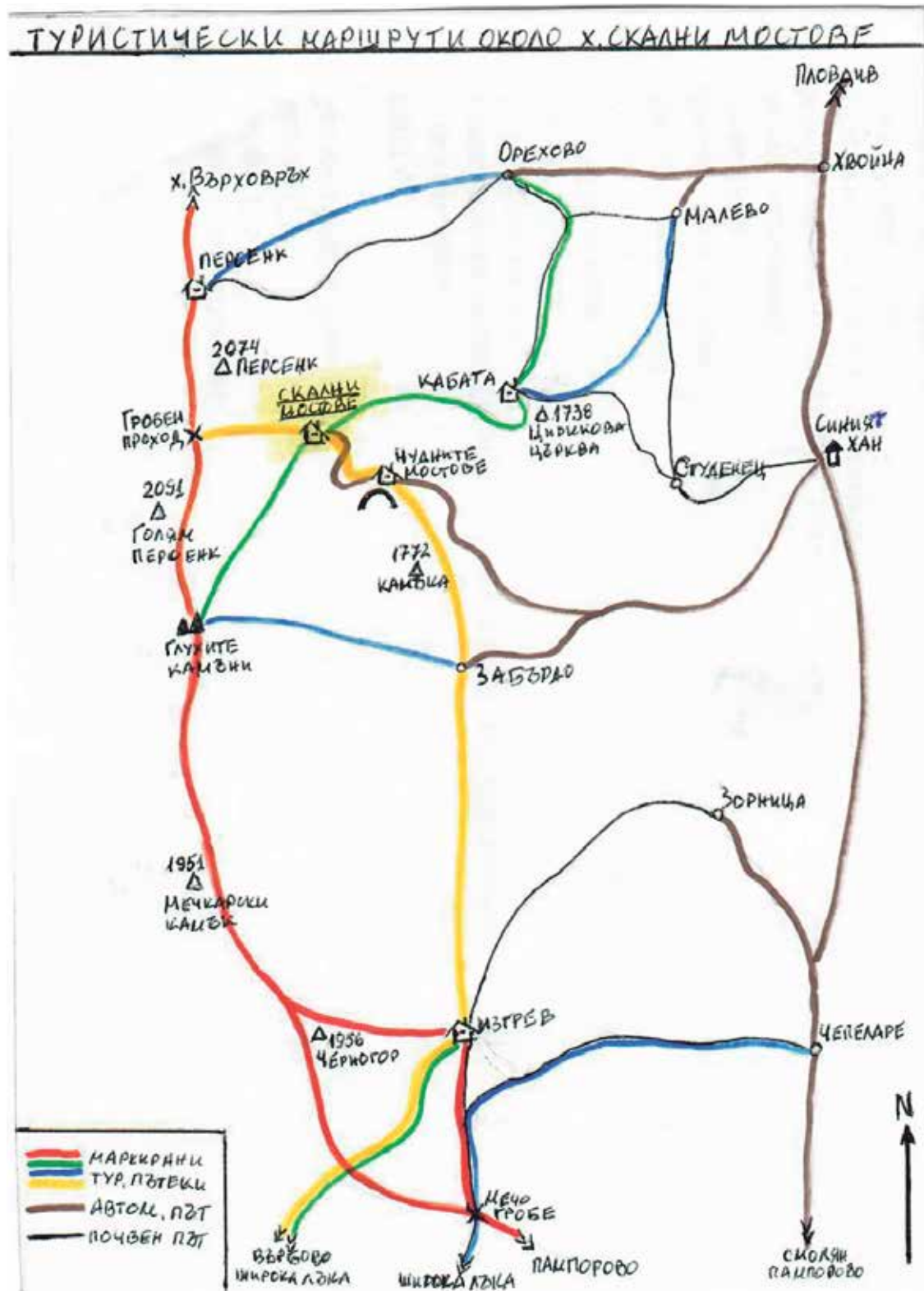
2. Хижа „Скални мостове“ – хижа „Изгрев“ – 5.30 часа

3. Хижа „Скални мостове“ – хижа „Персенк“ – 3 часа

Тръгва се нагоре по горски път с много завои и с обща посока югозапад. Маркировката за около 2 часа извежда на билото на Чернатица в местността Глухите камъни (два огромни камъка, вкопани сред поляна). От тук се продължава по билната маркировка на юг, достига се каменната грамада на връх Мечкарски камък, заобикалят се последователно няколко широко разлати върха и през обширни поляни достига отклонението от билото за хижа „Изгрев“ (2 часа). Продължава се в югоизточна посока по маркиран коларски път, заобикаля се от север връх Черногор и се достига хижа „Изгрев“ (1737 м н.в., 87 места, вътрешни тоалетни и бани, отопление на твърдо гориво, туристическа столова, бюфет).

3. Хижа „Скални мостове“ – хижа „Персенк“ – 3 часа

Тръгва се на запад по маркирания коларски път и след 300 метра вдясно от него се отделя пътека, която за около 45 минути извежда на поляна – старо сечище. Продължава се по пътеката и след 15 минути се излиза на коларския път от хижа „Кабата“, който след 30 минути извежда на билната седловина Гробен проход (1.30 часа). От нея се тръгва на север по билната маркировка, която следи трасето на стар римски път, подсича се от запад връх Персенк (30 минути) и малкото връхче Чадъра и след още 1 час се достига хижа „Персенк“ (1721 м н.в., 70 места, вътрешни тоалетни и бани, локално

отопление, ресторант, бюфет).

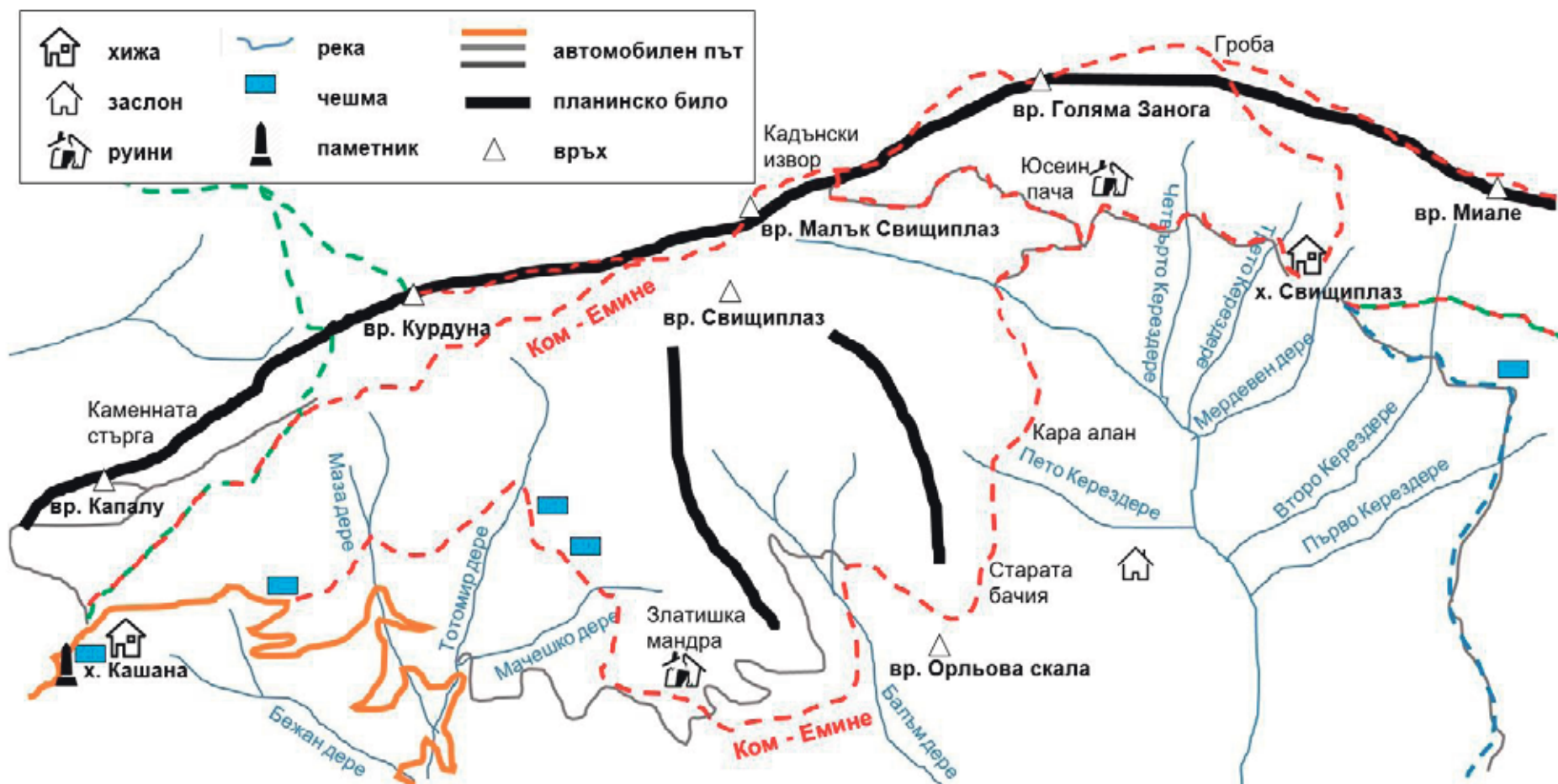
4. Хижа „Скални мостове“ – връх Циркова църква – хижа „Кабата“ – 2 часа

От хижата се тръгва на североизток по маркирания път, който след 1 час извежда на горски пункт с няколко къщички. Продължава се на изток по хоризонтал, достига се горната част на обширните поляни Кабата, където има разклон на пътища. Продължава се по билото на изток по коларския път за село Студенец. След 10 минути вляво се отбива пътека, която за 20 минути извежда на широко обзорния връх Циркова църква (1738 м н.в.). От него се слиза обратно до пътя и по десния разклон за няколко минути се излиза на поляните Кабата с едноименната хижа.

Иордан Иорданов, експерт в БТС

Пътеводител Ком – Емине

Продължение от бр. 11

ВАРИАНТ I

Лятната пътека започва от чешмата, разположена северно от пътя. Освен с червената маркировка на Ком-Емине, пътеката е маркирана и със зелена лентова маркировка (до хижа „Стражата“ – 3 часа).

Тръгва се на север, с кратко стръмно изкачване през гората. Скоро пътеката променя посоката си в североизточна и след 60 м се стига до разклон. Червената и зелената маркировка продължават наляво (север-северозапад), а надясно (на североизток) се отклонява пътека към чешма, до която се стига след още 50 м. Понеже чешмата на прохода понякога пресъхва през лятото, тази втора чешма може да се ползва като последен източник на вода. Ако обаче и тя е пресъхнала, трябва да се използва чешмата при хижата, дори и да се наложи връщане, защото преходът е по безводно било и няма други водоизточници почти до хижа „Свищиплаз“.

Някога маркировката е минавала покрай тази чешма, така че в гората могат да се видят стари марки, но след нея пътеката е обрасла и трудно проходимата. По-добрият вариант е връщането обратно до маркировката по същата пътека или по обозначената с бели стрелки и надпис „Към Е-3“ алтернативна пътека, която съкращава един завой на маркировката и излиза малко по-нагоре по нея.

След разклона към чешмата се върви за кратко (30 м) и се достига до основите на стари сгради и стар път. Този път също води началото си от про-

Хижа „Кашана“ - хижа „Свищиплаз“ (3 часа и 30 минути)

хода Кашана. Тук се влива гореописаната алтернативна пътека от чешмата, обозначена със стрелка и надпис „чешма“ върху руините.

Маркираната пътека прави остър завой надясно (на изток), като минава над останките от сградите под малък сипеи. Върви успоредно на пътя, в основата на склона, като мястото е много обрасло през лятото, с оскъдна маркировка върху камъните. След 100 м пътеката отново променя рязко посоката си и със стръмно изкачване поема наляво (на североизток). Върви се за кратко през гората и само след още 100 м се излиза на тревистия открит югоизточен склон на връх Капалу (1622 м). От тук нататък маркировка има само върху камъните, така че трябва да се вни-

мава да не се изгуби пътеката измежду множеството животински пътечки, успоредни и пресичащи туристическата. Откриват се гледки към прохода Кашана и към връх Мургана.

След като се подсече връх Капалу и преди да се започне подсичането на връх Курдуна (1822 м), зелената маркировка се отделя за хижа „Стражата“ в северна посока. Мястото е обозначено със стрелки на неголяма купчина камъни от лявата страна на пътеката. Зелената маркировка се изкачва до билото, пресича коловата маркировка, подсича западните склонове на връх Курдуна и след това слиза в североизточна посока към хижа „Стражата“.

Червената маркировка продължава в североизточна посока, като траверсира южните склонове на

връх Курдуна по диагонал. Пресича няколко каменни пасажа в местността Четърлъка и достига до седловината западно от връх Свищиплаз (1888 м), където се слива със зимната колова (билна) маркировка (2 часа от прохода Кашана).

Зимният път минава изцяло по билото, като от прохода Кашана изкачва право на север стръмните склонове на връх Капалу. Там, където червената маркировка излиза на асфалтовия път, има уширение. От него на север тръгва земен път, който само след 50 м се разделя. Надясно, покрай стар трафопост, продължава обратен път в североизточна посока (слива се с лятната червена и зелена лентова маркировка). Продължава се по пътя направо. След 150 м той се напуска и се

тръгва без пътека нагоре (на север) по склона. След 100 м се стига до първия маркировъчен кол.

Пътят също се изкачва с няколко големи серпентини до билото и се слива със зимна колова маркировка в източното подножие на връх Капалу. От там насетне пътят и стълбовата маркировка вървят успоредно билно през местността Каменната стърга до подножието на връх Курдуна, където се пресича зелената марка от хижа „Кашана“ до хижа „Стражата“. Зимната колова маркировка минава през връх Курдуна, слиза от него право на изток през поредица от по-ниски каменисти коти и се слива с лятната червена лентова маркировка при седловината западно от връх Свищиплаз.

Този вариант е по-стръ-

мен, труден и времеемък, макар и по-обзорен от лятната пътека.

От седловината се тръгва на изток. След 200 м лятната и зимната пътека отново се разделят. Зимната продължава нагоре към върха, но без да минава през връхната кота, а леко го подсича. Лятната подсича по-надолу, също от северната му страна, по добре различима в тревата пътека. След още 200 м двете маркировки отново се сливат и заедно през местността Кадынски извор изкачват връх Малък Свищиплаз (1804 м), като правят лек завой, отначало на североизток, а после на слизване – на изток.

Стига се до нова седловина (2 часа и 30 минути от прохода Кашана). Тук е важен разклон, където се разделят билната пътека от пътя за хижа „Свищи-

плаз“. Тръгва се по пътя, обозначен с табели „х. Свищиплаз“ и „летен път“, както и знак за раздвояване на маршрута върху постамент на маркировъчния кол. Първо се върви в южна посока, а след това в източна.

От тук вече може да се види хижата, долу, в гората, право на изток, с извисяващото се над нея било. Откриват се гледки към град Златица и Средна гора.

Двадесет минути след разклона се навлиза в горския пояс, а след още десет минути се излиза на голяма поляна – местността Юсеин паша. В единия ѝ край има останки от сгради – Станцията на геологопроучвателите (Лагерът на геолозите). Тук от запад идва алтернативна пътека от прохода Кашана.

Продължава се на изток, по по-широк и утъпкан път, през гора. Пресичат се три дерета, като реките Четвърто и Трето Керездере не пресъхват през лятото и могат да бъдат използвани като източници на вода преди достигане до хижата.

Тридесет минути след Поляната на геолозите (1 час от седловината между върховете Малък Свищиплаз и Голяма Заного; 1 час и 30 минути от седловината западно от връх Свищиплаз; 3 часа и 30 минути от прохода Кашана) се достига до местността Малката поляна, в чийто северен край е разположена хижа „Свищиплаз“.

От седловината източно от връх Малък Свищиплаз може да се стигне до хижа „Свищиплаз“, като се продължи по билото на изток, по един по-обзорен, макар и по-труден маршрут през връх Голяма Заного (1819

м). До върха се стига за 40 минути, като се следи земната колова маркировка, а след още 20 минути се слиза до друга малка седловина, която разделя Заногата от следващия връх Миале (1803 м). Това е местността Гроба и до нея може да се стигне и по немаркирана пътека, която се отделя още преди изкачването и подсича върха от южната му страна.

От местността Гроба се тръгва в югоизточна посока по пътека, която се отклонява от билото и чийто началото е обозначено с два маркировъчни стълба и червени марки. Хижа „Свищиплаз“ се вижда и може да се използва като визуален ориентир, къде трябва да се напусне пътеката. До това място се стига след 10 минути, като тук червените марки свършват и с табелка и червена стрелка е показано, че трябва да се тръгне надолу по склона (на юг). Върви се през хвойнови храсти, без пътека, и след 400 м се стига до горната граница на гората. Тук няколко табели-стрелки отново сочат надолу (на юг) към хижата, до която остават само стотина метра. Самата сграда вече се вижда между дърветата. Последната отсечка през гората е много кратка, но стръмна и изровена, пътека почти не се различава (1 час и 20 минути от седловината между върховете Малък Свищиплаз и Голяма Заного; 3 часа и 50 минути от прохода Кашана).

ВАРИАНТ II

Има още един вариант за достигане до хижа „Свищиплаз“ от прохода Кашана, който е бил препоръчителен при вло-

шаване на времето. Този маршрут също е живописен, макар и да избягва откритите части на главното било. Маркировката е стара, на места липсва, трудно се открива в обраслите участъци и затова преминаването по този вариант в момента изисква добра ориентация.

Тръгва се по асфалтовия път към град Златица (на изток). След 500 м се пресича горният край на Карлък дере, където има чешма. След още 100 м се достига до остър десен завой на пътя, в местността Голямата поляна. Вляво (на североизток) се отделят червена лентова и колова маркировка. Началото на пътеката и първият маркировъчен кол са закрити от растителността и не се виждат от пътя. Пресича се Голямата поляна и след 10 м се навлиза в гората в североизточна посока. Преминат се реките Маза дере и Тотомир дере, след което маркировката прави завой на югоизток и през букова гора първо изкачва за кратко склоновете на Мачешкото било, а после през местността Козарника се спуска до река Мачешко дере, където има водохващане и чешма (1 час от прохода Кашана).

След още 5 минути в южна посока по черен път се достига до още една чешма – Водопоп. След 200 м от изток идва друг черен път, който също води началото си от шосето към град Златица. Продължава се на изток-югоизток през поляни и след 15 минути се стига до седловина Мачеш и маркировъчен кол. Още 20 минути се върви през поляни, после се навлиза в гора, където пътеката променя рязко посоката си, завивайки на юг. Пре-

сича река Балъм дере и за още 10 минути излиза при руините на Златишката мандра (2 часа от прохода Кашана).

Отново се върви през открити поляни. Прави се завой на югоизток, а след достигане на седловината северно от връх Орлюва скала (1444 м) се продължава в североизточна посока. Минава се през местността Старата бачия, за кратко се навлиза пак в гората, където се пресичат началните потоци на река Пето Керездере, и се излиза в местността Караалан. Поляната се пресича в северна посока, следва бродът на река Курудере и по черен път с леко изкачване на изток-североизток се стига поляната Юсеин паша (3 часа от прохода Кашана).

Пътят от тук до хижа „Свищиплаз“ е описан във вариант I.

Хижа „Свищиплаз“ е разположена в местността Малката поляна, на 1475 метра надморска височина. Има капачицет от 57 места, вътрешни бани и санитарни възли. Отоплението е с печки на твърдо гориво.

От хижата може да се слезе до град Златица по синя маркировка (3 часа) или по жълта маркировка, която в момента е само с две водоравни бели линии, жълтата част липсва (2 часа и 30 минути). Синята маркировка е по-често използвана, през повечето време се върви по път, маршрутът е по-добре маркиран. И двата варианта слизат в северния край на Златица, при параклиса „Св. Кирик и Юлита“.

Яница Илиева,
Стефан Илиев

Туристически маратон “Теофано Попова’2016”

Продължение от стр. 4

Затова още със създаване на дружеството тя открива приют за сираци, назован Старозагорско окръжно сиротопиталище „Добрий Самарянин“. В първата година на 20-и век старозагорската будителка дарява на дружеството парцела за приюта. Според волята ѝ там трябвало да се изгради сиропиталище. На смъртния си одър през януари 1929 г. тя пише завещание, в което заявява, че земите и сградите, които ДАРИЛА, ЗАВИНАГИ ТРЯБВА ДА СЕ ПОЛЗВАТ ЗА ОТГЛЕЖДАНЕТО НА ДЕЦА БЕЗ РОДИТЕЛИ. Въпреки превратностите в държавата, дори и след 9 септември 1944 г. включително, волята на дарителката е уважена. Теофано Попова е оставила на дома и 350 дка земя, която сега се дава под аренда.

Пренебрегвайки волята на дарителката, съвременни безскрупулни „бизнесмени“ се стремят да променят статута на земята и сградата, за да се облагодетелстват от атрактивното разположение на имота в града. Благодарение на честността, упоритостта, борбеността и търпението на настоящата директорка, достойна продължителка на делото на Теофано Попова, домът все още съществува в много добър вид за живеене, отглеждане и възпитаване на деца.

В сиропиталището е имало училище, правоспособно да издава документи за завършено образование. То вероятно е открито в 1907 г., защото в отчета на дружеството за тази година се съобщава, „че госпожа Дишпини и господин Анастас Ангелови поемат задължение да издържат учител за децата на приюта, докато са живи“.

През всичките години до наши дни през този дом са минали хиляди нещастни дечица и над хиляда са станали професори, ветеринарни и хуманитарни лекари, инженери, учители, икономисти и различни специалисти, които са гордост не само за стопаните на дома, за създадените от тях семейства, но и за родината ни.

Присъстващата на тържеството уважавана от всички в град Ст. Загора д-р Нина Костова сподели, че тя е близка роднина на Теофано Попова и благодари на директорката за борбеността ѝ, за да го има домът, както и за грижите, които се полагат за възпитаниците му.

Мария Жекова от Стара Загора разказа разтърсваща случка от живота на Теофано Попова, чиято

благородност, простителност и самарянство могат да са пример на всички ни. „Една сутрин пред вратата си Теофано Попова видяла мъж в окаяно състояние – мръсен, слаб, немощен, с отрязани от барутна бомба за лов на риба ръце от китките надолу. Тя го попитала какво иска, а той със съзли на очи ѝ се представил:

„Аз съм този, който уби сина ти! Чух за твоята самарянска дейност и доброта и те моля, ако можеш да ми простиш и да ми помогнеш да изживея дните си до края в твоя дом за стари хора!“

Ще кажете: „Каква наглост!“ И ще бъдете прави! Той, убиецът, скрил се от човешкото правосъдие и получил Божието, се моли на потърпевшите за проща и милост! Бихте ли простили и помогнали на каещия се? Лично аз допреди дни може би щях да го подмина, но Теофано Попова промени и мен! М. Жекова продължи: „Тя, сиротата майка, прибрала в приюта за възрастни този нещастник и се грижила за него до края на дните му – поклон пред паметта ѝ!“

Последен пред паметника взе думата и 74-годишният инж. Коста Янков, който също е живял в този дом като дете. Той сподели спомени за живота си през този период и как това му се е отразило в бъдеще. В стихотворна форма се обрна към присъстващите деца на това поклонение: „... Ако децата вземат поне една малка частица от духовния огън, който тя е запалила в това огнище, както и ний сме земали, то те ще станат едни достойни граждани на страната си!“

Благодарение на неувявящите спомени в душата му и неговата благодарност към делото на Теофано Попова, в нейна чест, по негова инициатива и със съдействието на Ваня Петкова от ТД „Сърнена гора“, вече няколко години поред на тази дата се провежда туристическият маратон и чудесен празник в двора на училището. И тази година не бе по-различно – песни, рецитал, стихове, танци и игри, подготвени от деца от дома и от V основно училище „Митко Станев“. За финал групата се раздели на два походни лъча и си направиха един излет до с. Колена и край р. Бедечка.

Благодарим на организаторите на това възпоминателно мероприятие за една уникална българска – будителка и самарянка – Теофано Попова, и се надяваме тази традиция да продължи.

Снежанка Димитрова,
гр. Велико Търново

Врх Дхаулагири държи световната корона точно 30 години – от 1818 до 1848 г. „Костеливият орех“ отстъпва лидерската позиция след природонаучната експедиция на видния английски ботаник Джоузеф Далтън Хукър (1817–1911 г.). Най-близкият приятел и съмишленик на Чарлз Дарвин, наред с пряката си работа да изследва растителните видове, провежда и много успешни измествания на височините на някои от най-високите върхове в района на Кангчендзъонга. Тогава Хукър прави и опит за изкачване на върха, достигайки само до 6890 м. Това дава основание на индийската топографска служба да обърне по-сериозно внимание и на Кангчендзъонга. Намирайки се доста навътре в гънките на планината, върхът е изглеждал много по-нисък от намиращия се по-близо до населените места, отколкото връх Жану – 7710 м. И сензацията идва – измерената височина на „скрития връх“ е 8579 м. Открит е новият световен първенец и той е с 407 метра по-висок от действащия в момента световен лидер Дхаулагири – 8172 м. Впоследствие благодарение на новите и по-усъвършенствани уреди височините на двата върха са коригирани, съответно на 8586 м за Кангчендзъонга и на 8167 м за Дхаулагири, които височини се запазват и до днес.

ВЪРХЪТ

Новият световен първенец се намира на границата между Непал и миниаюрното княжество Сиким. По ирония на съдбата всевишният е събрал на едно място най-малкото княжество и най-големия планински масив в света. Територията на Сиким е само 7110 кв. км и население около 180 000 жители. И обратно, ръбът на планинския масив Кангчендзъонга е дълъг 12,5 км от запад на изток, широк е 7 км от север на юг, като близо 6 км от билото се издигат над 8000 м. Целият западен склон е на територията на Непал, а югоизточният – на територията на Сиким.

Масивът е съставен от 5 върха, 4 от които над 8000 м. От запад на изток те са: Кангбачен – 7902 м, Ялунг Канг – 8433 м, Главен – 8586 м, Среден – 8496 м и Южен – 8490 м. И още нещо – в подножието на планинския масив лежат и 5 от най-големите ледника в Хималаите и света: Зему – 27 км, Ялунг – 21 км, Кангчендзъонга – 18 км, Рамнитханг – 15 км и Талунг – 12 км. А като прибавим към това и факта, че върхът е с най-голяма относителна височина от долината на река Тиста, до най-високата точка на Главния връх са около 8000 м. Става ясно какви са мащабите на новия световен първенец.

Тъй като през 1971 г. Княжество Сиким се присъединява към Индия, то споменатите по-горе граници се отнасят към минало време. А тъй като върхът вече е изцяло на територията на Индия, той автоматично става и най-висок връх на Индия, сваляйки от престола вр. Нанда Деви – 7816 м.

Кангчендзъонга – свещеният връх на Индия (Сиким)

За името на върха – „Петте съкровища на големия сняг“, според най-големия познавач на Хималаите проф. Гюнтер Диренфурт, са изписани стотици страници. Едни от специалистите търсят името в петте ледника, които обграждат масива, други – в петте върха, които се извисяват във висините, а трети – в местното название, произлизащо от думите „канг“ – сняг, „чен“ – голям, „нга“ – пет и „дзъо“ – съкровище.

АТАКАТА НА АЛПИНИСТИТЕ

След като върхът с много трудно за изписване и изговаряне име е обявен за световен първенец, започват по-честите посещения в този район. Без особено значение са визитите през 1876, 1883, 1884 и 1899 г. Първият по-сериозен опит е международната експедиция на ирландския алпинист Астър Кроули през 1905 г. Кроули и другарите му достигат до 6500 с цената на 5 жертви, като на слизане и петимата изчезват. Понеже телата им не са открити, причината за трагедията остава неизвестна. Въпреки това до успешното изкачване на върха през 1955 г. седем експедиции пробват шансовете си, като три от тях – 1929, 1931 и 1936 г., са под ръководството на най-големия немски алпинист Паул Бауер. Много успешна е втората му експедиция, която достига до 7700 м с изкачване до върха на Източното ребро.

Най-успешна се оказва осмата поредна и първа британска експедиция, водена от д-р Чарлз Еванс. Британската експедиция е най-мощна от всички предишни, защото и деветимата ѝ членове са с голям опит и всеки от тях е в състояние да предприеме финалната атака. Експедицията се обслужва от 30 високопланински шерпи, както и от 310 обикновени носачи, които изнасят 7-тонния багаж до базовия лагер. По пътя към върха експедицията изгражда шест междинни лагера –

съответно на 6000, 6200, 6645, 7160, 7710 и 8200 м. Решителният щурм започва на 22 май и за него са избрани Джо Браун и Джордж Бранд. След много перипетии по склоновете на върха в 14.45 часа на 25 май 1955 г. двамата са на два метра под върхната точка на Главния връх. Уверени в крайната победа, те поемат обратния път. Същото правят участниците във втората свръзка Тони Стретър и Нормън Харди, защото

ТАКА СА СЕ ДОГОВОРИЛИ ЧАРЛЗ ЕВАНС И МАХАРАДЖАТА НА СИКИМ ТАШИ НАМГАЛ

Когато ръководителят-дипломат Еванс излага своите и на експедицията доводи и иска разрешение, отговаря: „Съжалявам, сър, но Кангчендзъонга е свещена планина за поданиците на Негова светлост краля на Сиким. Тя е закрилица и богиня. Ако бъде осквернена, ще се предизвикат смутове.“

Чарлз Еванс е не само голям алпинист, блестящ хирург, но и отличен дипломат. „Ваша светлост, даваме ви тържествена дума, че няма да оскверним върха, ако изобщо успеем на планината. Щом се уверим, че завоюването на върха е възможно, ще спрем.“ И както се казва в такъв случай: „И вълкът сит, и агнето цяло.“ И ето, вече 61 години тази традиция се спазва от всеки алпинист, имал щастието да се докосне до последните ДВА МЕТРА на върха.

ВЪРХЪТ НЕ ОБИЧА ЖЕНИТЕ, НЕ ПРОЩАВА И НА МЪЖЕТЕ

Третият по височина връх на планетата, към настоящия момент, е най-мистичният, много труден и опасен връх. Жесток към дамите и неприкосновен за мъжете. Според поверието на местните жители, богът на Кангчендзъонга всъщност е богиня, която не допуска представителките на неж-

ния пол до върхната си точка. Това показват и фактите, защото по склоновете на върха остават завинаги едни от най-добрите алпинистки на световния елит.

Черната серия повежда словенската алпинистка Мария Франтар, която през 1991 г. загива от изтощение в границите на 7500 м. Година по-късно, на 12 май, загива и отличната полска алпинистка Ванда Руткевич, която към момента има в актива си 8 осемхилядника – най-много от всички дами, избрали алпинизма за съдба. На 7 септември тя е пометена от огромна снежна лавина. Две нови жертви върхът взема и през 1994 г. Първа изпитва жестокостта на Кангчендзъонга отличната руска алпинистка Екатерина Иванова. Малко след това – на 23 октомври, след подхлъзване, по склоновете на върха остава и първата българка, изкачила осемхиляден връх – Йорданка Димитрова.

И все пак през 1998 г. върхът се смилява, като допуска до върхната си точка англичанката Джинет Харсън. Тя обаче малко се радва на своя успех, защото година по-късно загива на връх Дхаулагири. По склоновете на върха завинаги остават не само дамите, но и мнозина водещи алпинисти. Ще споменем само някои от тях. Като вечен пленник на върха остава големият френски алпинист Бенуа Шаму, който бе изкачил 13 от всичките 14 гиганта, и то винаги сам и без кислород. За да събере пълната колекция на хималайските и каракурмски осемхилядници, на Шаму му останаха само 40 метра в денивелация. Без да е вкусил каквато и да е храна от 3 дни, прекарал безсънна нощ при минус 30 градуса, силите го напускат точно тогава, когато е трябвало да направи последните крачки към голямата си цел.

Преди 3 години по склоновете на върха се разыгрва една от последните трагедии, отнела живота на 5 души – двама шерпи, двама унгарци и един кореец. За

45-годишния унгарец Золт Ерос това бе 12-ият осемхилядник и в това нямаше да има нищо сензационно, ако Ерос не катереше върховете само с един крак... Без да сме изброили всички нещастия, сполетели алпинистите на този връх, можем да потвърдим статистиката на хроникьорите, че с 22-процентната смъртност върхът се нарежда на трето място след К-2 и Анапурна.

ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ПОСТИЖЕНИЕ НА АЛПИНИСТИТЕ НА СССР

На фона на всичко, което току-що прочетохте, не мога да не отбележа изключителния успех на алпинистите от бившия Съветски съюз, които през 1989 г. постигнаха резултат, достоен за Рекордите на Гинес. В предмусонния сезон те осъществиха 85 изкачвания на 4-те съставни върха на масива Кангчендзъонга. Ето как бе осъществено това: Две групи от по 5 алпинисти осъществяват тъй наречения „Голям траверс“, като едната тръгва от запад на юг, а втората – от юг на запад. При това положение те осъществяват 40 изкачвания. Още две групи от по 4 души правят „Малкия траверс“, едната от Главния връх към Ялунг Канг, а другата в обратна посока, или осъществени 16 изкачвания. Само на Главния връх стъпват още 8 души, на Ялунг Канг – 6 души, на Средния връх – 8 души и на Южния – 7 души. „Сборная“, както тогава се наричаше националният състав на СССР, бе представен от Алма-Ата с 25 изкачвания, Москва – 16, Ленинград – 13, Харков – 8, Свердловск – 8, Донецк и Ростов на Дон – 5, Красноярск – 3, Караганда – 2 и Саратов – 1. Едно изкачване бе осъществено от шерпа Анг Бабу. В посочените цифри липсва името на още едно лице и то е на ръководителя на експедиция „Кангчендзъонга - 89“ – змс, проф. Едуард Мисловски, първия съветски алпинист, стъпил на Еверест през 1982 г. Другият голям алпинист,

също с първенство на Еверест – Алексей Балибердин, не доживя този триумф, защото при подготовката за експедицията, забързан по ленинградските улици, стана жертва на автомобилна катастрофа.

БЪЛГАРИТЕ

За любителите на алпинизма и за самите алпинисти доскоро за Кангчендзъонга се знаеше малко. Дори и през 1994 г., когато Йорданка Димитрова и Борислав Димитров отлетяха за Катманду, за тях бе изненада. Двамата дълго време се готвеха за първия връх на планетата Еверест, но прекалено високата за тях сума от 11 000 долара се оказа непосилна. Така срещу двойно по-малката сума те приеха офертата на Сергей Новиков от Беларус и се отправиха към малко познатия им Кангчендзъонга, който се оказва много по-труден, отколкото всички участници (наши и чужди) са очаквали.

И все пак Данчето и Боби достигат до щурмовия лагер на 7800 м. Нагоре нещата вземат своя обрат. Поради замръзване Боби се връща от около 8300 м, а Данчето продължава малко повече, за да завърши устрема си към големите върхове незнайно как и на каква височина. Това става на 23 октомври 1994 г. Опитите да бъде открито тялото ѝ не дадоха резултат. Година по-късно италиански алпинисти откриват тяло на загинала алпинистка, без да стане съвсем ясно дали това е тя, или загиналата година по-рано полякиня Ванда Руткевич.

Цели 20 години нито един български алпинист не включва в плановете си този връх. Реабилитацията ни дойде тогава, когато на „сцената“ се появи многообещаващият Боян Петров и той защити престижа на родния ни алпинизъм по най-достоеен начин на 22 май 2014 г. Един голям успех, който вестник „Ехо“ отрази в брой 6 от 2014 г.

Доц. Сандю Бешев

Вторият по височина връх на Балканите, но далеч по-напред в своята популярност в световен мащаб - връх Олимп, днес е обект на особено внимание на алпинисти, планинари, туристи и дори на хора, нямащи нищо общо с планините. Поради подчертано силното митично влияние на простосмъртните върхът дълги години е бил далеч от погледите на тези, които търсят тръпката на първооткривателите. За да не разгневят боговете и най-вече спокойствието на върховния бог Зевс, дълги години никой не е дръзнал да проправи път към „Трона на Зевс“. Така Олимп става достъпен за планинарите много по-късно от далеч по-високите от него – 4-, 5-, 6- и 7-хилядните върхове.

НА ГОСТИ НА БОГОВЕТЕ

Първото изкачване на Олимп е осъществено едва през 1913 г., или много по-късно, отколкото са изкачени другите известни и популярни върхове по света: Монблан – 1786 г., изкачване, станало и рождена дата на алпинизма, Елбрус и Арарат – 1829 г., Демавенд – 1837 г., Чимборасо – 1880 г., Килиманджаро, Аконкагуа и Мусала – 1889 г. За родния Мусала това е първото официално изкачване, регистрирано в пресата.

На 2 август 1913 г., след продължителен преход, провирайки се през гъстите гори и пълзейки по стръмните скалисти склонове, швейцарските алпинисти Фредерик Боасон и Даниел Бод-Бови, съпроводени от местния жител на градчето Литохоро Христос Кокалос, излизат на премката между върховете Скала и Митикас. Нагоре по не много сложен скалист ръб те достигат и първия от най-личните върхове на масива Олимп – Митикас (2918 м). Събитието предизвиква огромен интерес и тримата алпинисти са посрещнати в Литохоро като герои, развенчали от мистиката на митологията гордия Олимп. Кокалос става легенда не само в родния си град, но и в цяла Гърция.

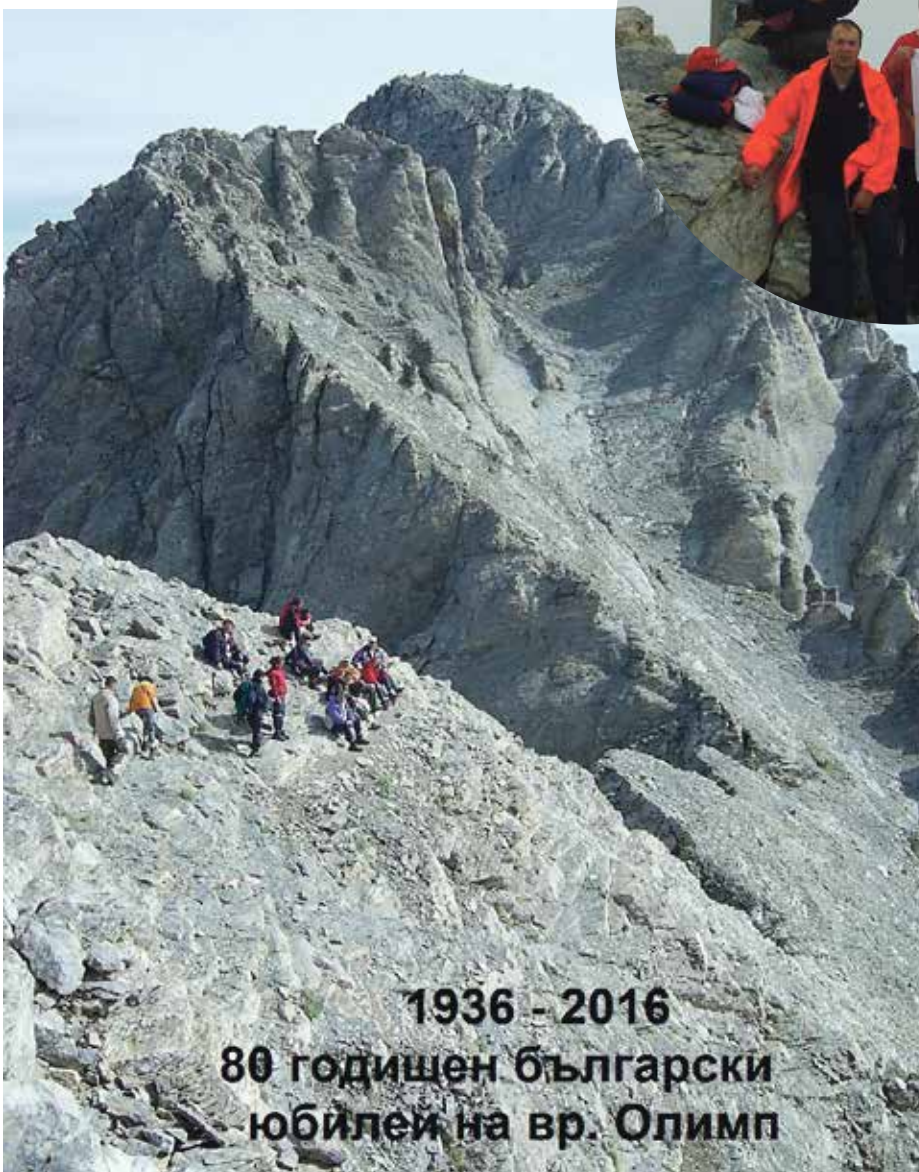
БЪЛГАРИТЕ НА ОЛИМП

Като човек, който се е посветил на историята и развитието на българския алпинизъм, въпросът за българското присъствие на този толкова популярен връх ми даде основание да му отдели сериозно внимание. Прегледах много страници от специализираните вестници и списания, пишещи за туризъм и алпинизъм. Срецах се и разговарях с много ветерани от по-далечното и от по-близкото минало. Влязох и в залите, където се съхраняват документи от историческото развитие на различни браншове от политическия, икономическия и духовния, в това число и спортния живот на българина. Ето какво открих за периода отпреди 80 години.

Първенецът на южната ни съседка – връх Олимп, отдавна привлича вниманието на българските планинари и алпинисти. Съвсем естествено още в първите години след учредяването на Българския планински клуб (БПК) – 19.XI.1929 г., те замислят организирането на „алпийски излет до върха и неговото покоряване, и то при зимни условия“. За това научаваме от протокола на годишното събрание на клуба, състояло се на 17 октомври 1934 г. (СГОДА, ф. 1599, оп. 1, а.е. 4, л.33 – 34). За подготовката на излета е била определена тричленна комисия, която е трябвало да установи връзка с представителите на атинския Алпийски клуб, съществувал тогава като секция на Швейцарския алпийски клуб.

След размяната на няколко кореспонденции и уреждането на всички формалности е определена и датата на заминаването – 10 март 1934 г. Водена е и усилена подготовка, но излетът е осуетен, тъй като по инициатива на Франция и Англия на 9 февруари 1934 г. Гърция, Турция, Румъния и Югославия подписват в Атина Балкански пакт-съглашение за защита на границите си и съгласуване на външната си политика. Намирайки се под влияние на Германия и Италия, България остава извън пакта. При тези политически обстоятелства заминаването на група-

80 години от първото българско изкачване на Олимп

1936 - 2016
80 годишен български
юбилей на вр. Олимп

та пропада, но опитите на българските алпинисти да изкачат митичния връх не свършват с това.

Двама от най-активните и амбициозни алпинисти – младите тогава лекари, а впоследствие видни наши професори и уважавани дейатели на българския алпинизъм – Любен Телчаров и Емануил Шаранков, решават в края на август (25-31) 1936 г. да направят опит за изкачването на върха. За целта те пристигат в малкото планинско градче Литохоро, откъдето предприемат изкачването. Времето е мъгливо, пътят – непознат, днешната хижа е била само един малък заслон с голям катинар, а сегашната удобна и добре маркирана пътека все още не е съществувала. Въпреки това двамата ни алпинисти не ангажират водач и решават сами да се справят с всичките трудности, които им предстоят. Ползвайки частично само услугите на случайно срещнат пастир по пътя, въпреки гъстата мъгла, те успяват. „Отправляме се към Скала, където от време на време мъглата ще очертае линията на върховото било“ – ще напише по-късно в сп. „Български турист“, кн. 7-8, стр. 273-275, от 1936 г., д-р Любен Телчаров и ще продължи. „Всред бясната облачна атмосфера ние се стараем единствено да налучкваме своя път към Пантеона на Олимп. Едно приятно изкачване по скалите, което не може да се означи като катерене, ни извежда на върха Митикас – 2918 м над морските вълни, които къпят полите му.“

Това обаче не е първото българско изкачване на Олимп, за каквото първенство и двамата не претендират и не споменават никъде в своя разказ. Едва когато се прибират в България, те узнават, че дни преди тях – на 5 юли, като участници в първата българска царска природонаучна експедиция на върха са се изкачили д-р Кръстю Тулешков, впоследствие виден наш професор зоолог, Вили Шахт и Дончо Папазов. По повод на материала на д-р Любен Телчаров за изкачването им на Олимп с д-р Емануил Шаранков д-р Кръстю Тулешков пише: „Впрочем, кой българин пръв се е качил на вр. Митикас – най-високата точка на планината Олимп, не е от толкова голямо значение, че да се спори. Ако до 5 юли 1936 г. друг българин не се е качил там, то членовете на нашата група са първите, които са сторили това. Когато решихме да се качим по мъчно достъпните отвеси на Митикас, ние преследвахме само нашите природонаучни цели.“ (Сп. „Български турист“, кн. 3-4, 1937 г.)

НЕОБХОДИМ КОМЕНТАР

Видно от горното, първите трима българи се изкачват на връх Митикас, без да са алпинисти, и тяхната цел е единствено да съберат данни за своите природонаучни интереси. Вторите двама обаче са алпинисти и се ръководят от чисто спортните си интереси. В продължение на една седмица те спят на палатка в подножието на върха, проучват подстъпите към всичките съставни върхове на планината Олимп и накрая изкачват и седемте върха на целия масив.

Д-р Любен Телчаров, впоследствие виден наш професор медик, е един от учредителите на Българския алпийски клуб (БАК) още през 1929 г. Като лекар, той умело съчетава алпинизма с лекарската си професия. В продължение на много години изследва патологичното състояние на планинарите, изкачващи високите върхове, познато ни като планинска болест. Област, в която той е не само пионер за България, но и от всички български автори е постигнал най-много.

Доц. Сандю Бешев

Има нещо символично и в същото време парадоксално в обстоятелството, че празнуваме Рождество Христово в края на отиващата си година. Парадоксално, защото нали Рождеството, рождението, представлява начало на нещо ново, което ни очаква в бъдещето - и в такъв случай сме в правото си да се запитаме: а какъв е смисълът да го празнуваме в края на един период от време, който остава назад, в миналото?

Но ако се замислим над по-дълбокия смисъл на този празник, е лесно да се досетим, че всъщност краят на всяко нещо - и в природата, и в обществото, и в живота на отделния човек, представлява началото на друго, ново, което ни чака занаяпред някъде там, в бъдещето. По същия начин, както краят на старата година отваря път за началото на Новата.

Именно това е и смисълът на смяната на времената - на Времената с

Честита Коледа!

главна буква, който смисъл се крие в първоначалния привиден парадокс. Защото, празнувайки Рождеството в края на годината, ние всъщност празнуваме, заедно с Рождението на Светия Младенец, и раждането на нашите нови надежди. Празнуваме раждането на самото бъдеще. Заедно със Спасителя се ражда за пореден път и една толкова важна част от нас, каквато е вярата ни в Него и доверието ни в бъдещето. А това означава, че се ражда, отново и отново, и самата вяра в собствените ни сили и в нашите възможности да създадем това бъдеще. Да го построим такава, каквото го виждаме в мечтите си. Независимо че знаем (или поне се досещаме) как мечтите никога не се осъществяват напълно в онзи за-

вършен вид, в който би ни се искало да ги видим постигнати. Така е. Идеалът затова е идеал, защото никога не се реализира напълно и 100-процентово. Но именно това е и най-положителната му характеристика. Та нали, ако го видим завършен, ще останем без идеал? И тогава за какво ще мечтаем и на какво ще се надяваме в делниците ни, които лъкатушат между бреговете на трудности и проблеми, радости и тъги, успехи и нови препятствия?

Така, докато слушаме коледните песни в тихата и свята нощ, ние осъзнаваме дълбоко в себе си, че те са химнът на бъдещето, на новите надежди за онези наши очаквания, които сме искали да сбъднем - но не сме успели по едни или други причини. Това

бъдеще, чиито хоризонти се отварят заедно с раждането на Младенеца, ни носи и най-ценното: нови очаквания на мястото на онези, които със собствените си усилия, труд и вяра сме успели, поне донякъде, да постигнем и превъплътим от абстрактни планове и намерения във видими резултати. Казано с по-съвременна терминология - „за-режда“ ни с енергията на надеждата, вярата и любовта, за да продължим пътя си напред.

За да можем в смътните и неясни контури на времето, което ни очаква, да построим прекрасния храм на новите си мечти - а преклонението и молитвите пред неговия амвон ще ни помогнат да изградим едно ново и красиво бъдеще, което всички желаем и към което се стремим във всеки миг от земния си живот.

Честито Рождество Христово!

Любомир Атанасов

Свети места, признати за наследство на човечеството от ЮНЕСКО

Планината Синай. Тя е свещена за три монотеистични религии – християнство, юдаизъм и ислям. Разположена между Азия и Африка, Синай се издига до 2285 м. Там Мойсей е получил 10-те Божии заповеди. После християните, пак там, основават манастира „Св. Екатерина Александрийска“. Днес той е обитаван от ортодоксални гръцки монаси.

През VII в. Синай става част от поклонническия маршрут на мюсюлманите за Мека.

Хампи. Построени между XIV и XVI век, култовите места около Хампи, Индия, наброяват над 200 и са посветени на Вишну и Шива. Между тях е и храмът Вирупакша, висок 50 метра. През XV век тук се намирала Виджаянагар, столицата на огромната индуистка империя. Царството заемало цяла Южна Индия, обхващало 500 000 кв. м и се простирало от Бенгалския залив до Оманско море и от р. Кришна до Тамил Наду. От величието на Виджаянагар за днешния ѝ приемник - град Хампи Базар, останали само 30 кв. м (без оризищата наоколо). Два века (1345-1565) тук, една след друга, властвали 3 династии, а населението го защитавали 7 концентрични крепостни стени. Преди 7 века по улиците се разхождал величественият раджа, съпроводен от своите 1000 съпруги, всяка една готова да се жертва на огнената клада в случай на смърт на съпруга ѝ.

Мюсюлманите завладяват и разрушават империята. През 1986 г. ЮНЕСКО включва останките и някои, все още, действащи храмове в списъка за наследство на човечеството.

Независимо от сегашното състояние, областта продължава да бъде обект на масово поклонничество, но е трудно достъпна за туризъм.

Къщите на Хампи са с плоски покриви. Обитават го 1500 души (а едновременно столица

наброявала 15 000 души). Наблизо тече река Тунгабхадра, сменящ се по течението ѝ цвят. Учени и пътешественици недоумяват как високите и под голям наклон скали от двете ѝ страни все още не са предизвикали свлачища.

Но свещеният индийски епос Рамайна има свое обяснение: Хампи се счита за рождено място на божеството-маймуна Хануман. Рама, младият герой на сагата, потеглил за Сейлан, където дър-

жали съпругата му като затворничка. Минавайки тъдява, той се обърнал за помощ към предводителя на маймунската армия – Хануман. Приматите събрали скални късове, наредили ги и Рама прекосил реката. Може би заради това си участие маймуните останали завинаги в Хампи и околностите му. Те се разхождат спокойно по покривите и земята, търсят някоя забравена чиния с храна, дърпат поклонниците за ръкавите.

Около Хампи се издига най-старият храм в прослава на Шива, строен през XVI в., отличаващ се със съвършени архитектурни линии.

Наблизо е и още едно култово място: в зелените откопани стъпала, водещи надолу. Те оформят обърната пирамида в пет степени. Най-долната създава осезаемо усещане за извънземна дълбочина. Именно тук индуистки верски общности от цял свят провеждат свои форуми.

Най-запазеният храм в Хампи, към който се стичат множество поклонници, е този, в който, разказва преданието, се състояла сватбата на Шива и Парвати – той винаги е обграден с живи цветя.

Останал е, сякаш извън времето, храмът Радхунатха, едно от стотиците хиляди божества в индуисткия пантеон. И сега, както преди столетия, пред него е застинал в покой и размисъл жив брамин.

Най-странното е, че в селцето Анегонди е т.нар. Дворец на потомъка на императорската фамилия, управлявала преди векове – Ашайута Дева Райа. „Негово императорско Ве-

личество“ посреща гостите през солидна дървена врата, в стая, чиито стени са обкичени с фотографии на прадедите му. Черпи с чай върху меден поднос и не забравя да покаже ръчно изработена карта с границите на някогашната велика империя, сведена сега до едно селище. Бъдещият император – синът му Шри Кришна, учи в Мериленд, САЩ.

Да, обстоятелствата са променени до неузнаваемост, но онова, което времето не е заличило, е в думите на един псалмописец от XII в.: „Тялото ми е свещен храм, нозете ми – негови колони, а главата – куполът му. Помни винаги, че храмовете се рушат, но отдадеността към вярата остава вечна!“

Лалибела. През XIII в. в Лалибела, Етиопия, издълбават в застинала вулканична лава 11 християнски църкви. Един век по-късно изниква и Домът на св. Георги, построен във формата на кръст. Той приютявал християнските поклонници, след като мюсюлманите не им разрешавали вече да отиват до гроба Господен откъм Иерусалим.

Планината Арафат. По 110-те стъпала на скалистото „Възвишение на съпричастието“ в планината Арафат, Саудитска Арабия, всяка година преминават около 2 милиона мюсюлмани – за да хвърлят камък срещу Шейтана (Дявола). Планината се намира на изток от Мека. Именно тук преди 14 века пророкът Мохамед произнесъл последната си проповед.

Още десетки са светите места по света, но споменатите по-горе не са толкова познати.

Мариана Ангелова

Човечеството и планетата през 2100 година

Преди няколко години в чуждия печат бе публикуван прогнозен доклад на Междуправителствена група към ООН за бъдещето на планетата, в т.ч. за екосистемите и човечеството към 2100 година. Предвижданията бяха мрачни, а и датата ми се стори твърде далечна. Сега обаче виждам, че времето лети шеметно и промените в околната среда далеч не са окуражителни. Същото се отнася и за сферата на политиката. Затова ще споделя предупрежденията на групата от международни експерти – еколози, климатолози и др., изготвили доклада.

КОЛКО ДУШИ ЩЕ НАБРОЯВА ЧОВЕЧЕСТВОТО?

Относно броя им няма единно становище, тъй като той зависи от демографския ръст. Докато в 1950 г. на една жена в детеродна възраст се падали по 5 деца, към 2010 г. те са вече 2,5, а за 2100 г. се очаква цифрата да се намали до 2 деца. Гъстотата на човешката популация намалява в Китай и Европа, но в Индия и Африка се увеличава. Понастоящем числото на живеещите върху 1 кв. км варира от по-малко от 1 човек в региони, като Гренландия, Сибир и др., до 400 души/кв. м в някои държави на Западна Европа.

Най-висока раждаемост се очаква в Африка – прогнозите поставят на първо място Нигерия – със 790,2 жители/кв. м (към 2100 г.).

След малко повече от 80 години възрастовите групи ще съжителстват без големи разлики в броя на влизащите в тях. Т.нар. Пирамидата на възрастите и тогава ще има формата, при съща й днес в развитите страни. Ако към 1950 г. в нея преобладавали 40-годишните, с напредване на времето делът на 80-годишните ще нараства многократно.

Надеждата за живот ще се увеличава, вкл. и в развиващите се държави, и ще се доближи до тази на днешните богати общества.

Към 1900 г. средната възраст на световното население била 41,9 години, а надеждата за живот се оценявала на 45 години. Към 2100 г. последната ще скочи на 81 години. Рекордът ще принадлежи на Япония – очакваната най-висока средна възраст там ще е 92,5 години.

Важен фактор е ходът на болестите – основно 2 вида: заразни и незаразни. С напредъка на медицината заразните (инфекциозни) заболявания, разпространени сега основно в Южното полукълбо, ще намаляват. Смята се, че към 2060 г. те ще причиняват едва 5% от леталните случаи. В замяна на това смъртният край, дължащ се на незаразни болести – диабет, рак, астма и др., ще се увеличава. Причините – нараствалата продължителност на живота и пренасяне начина на живот, характерен за днешните богати общества, на Юг. Броят на починалите от цироза например от

25 милиона годишно през 2002 г. ще нарасне на над 40 милиона годишно.

Прогнозите сочат намаление на заболяемите от HIV вируса – от 18 милиона годишно през 2002 г. на около 15 милиона годишно (2030 г.).

Техническият прогрес донесе много облекчаващи ежедневието ни технологии, но и огромен брой други вредни произшествия – например пътнотранспортни. Докладът включва последиците от локални военни конфликти, а също и самоубийствата – и те следващи възходяща линия.

Що се от-

земляните, ако приемем средния – той е и най-благоприятният – сценарий.

ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВОДА

Към 2080 г. то почти ще се удвои. Ще трябва да изпомпваме

15 500 литра вода, докато 1 кг пиле, готово за консумация, много по-малко – 3900 л.

Дълго време, поне в средновековна Европа, не обръщали твърде внимание на хигиената. Успоредно с блестящото развитие на изкуствата и знанията – имам предвид Ренесанса, болшинството хора тънели в мръс-

И тогава водата била недостатъчна и скъпа. Ето какво намерих в исторически хроники от 1819 г. За да се изкъпе, семейство с финансови възможности поръчало да докарат в дома му метално корито и гореща вода. Каруца, теглена от два товарни коня, стоварвала медна вана и съдове с вода. Най-напред се изкъпвала стопанката, след това съпругът й, децата и накрая – кучето, все в същата вода. Течността се заплащала, съобразно изразходвания обем, а цената й никак не благоприятствала къпането. Средно заможен парижанин давал 3 франка за 2-3 къпания годишно, а водата, нужна при раждане, струвала франк и половина. Приблизителна статистика от края на 19 век свидетелства: на 100 души само двама се къпели редовно, 18 миели единствено краката си, и то при смяна на чорапите, 50 плакнели ръцете и лицето си само в съботите, а 30 въобще не знаели що е миене на цялото тяло.

Когато Колумб открил Западните Индии, той останал силно впечатлен, виждайки туземците да се плащат всеки ден в езерата и реките. Този темен навик не се харесал на испанските крале и те изпратили заповед до губернатора на Куба: „Нареждаме на Нашия Губернатор да забрани на индианците да се къпят толкова често, както досега, защото научаваме, че това е вредно за здравето.“

С изобретяването на чешмяното кранче, с прекарването на постоянно течаща вода, ежедневието на много страни в Америка, Азия, Европа и др. се променило и прогресът в хигиената направил огромни крачки. Съответно се увеличил и разходът на сладка вода. На 3 поредни световни форума – в Мексико (2006), в Истанбул (2009) и в Марсилия (2012), бе изразена тревога от недостиг на сладка вода, още повече – в бъдеще.

ИЗХРАНВАНЕ НА ЗЕМНОТО НАСЕЛЕНИЕ

Изхранването на 9-10 милиарда души изисква добивите на зърнени храни да се увеличат, без при това да нараства обработваемата площ. Последната с течение на времето намалявала заради усъвършенстване на земеделските техники.

Така в 1900 г. един стопанин обработвал 0,75 ха, в 2000 г. – 0,26 ха/човек, а към 2050 г. се очаква цифрата да падне до 0,19 ха/човек.

Към 2050 г. добивът на месо би трябвало да се увеличи двойно, достигайки 455 милиона.

Продължава на стр. 22

се броят царствените особи, които се къпели. Карл Велики и Дворът му например се миели всеки ден, но Западна Европа направо миришела на пот. Когато лекарите, в чиито задължения влизало и поддържането на телесна чистота, предписали на Луи XIV (18 в.) по 20 бани месечно, антуражът му изпаднал в шок.

Сто години по-късно авторитети издигат глас в подкрепа на хигиената; както е известно, римляните били „чистици“ – преди падането на империята им те строели водопроводи и обществени бани, общи за мъже и жени. Католицизмът ги забранил, но – вече с две отделения (мъжко и женско) – те се появяват отново.

ЧЕСТИТО!

Известният пловдивски планинар **Антон Георгиев Тошев** навърши 90 години.

Прегърнал от най-ранна възраст идеите на Алеко, той става член на ЮТС, секция „Руен“ в гр.Пловдив още от далечната 1940 г., когато е избран и за неин заместник-председател. Активен туристически деятел, член на ОС на БТС - Пловдив, на ръководството на ТД „Руен“, съосновател и заместник-председател на ТД „Шипка“, дългогодишен организатор и ръководител на десетки туристически прояви.

От приятелите от ТД „Шипка“, гр. Пловдив

на сядо детската смъртност, към 2100 г. най-висока се очаква тя да бъде – 33% - в Афганистан; в световен мащаб – средно 18-20%.

За първи път се говори за влиянието на замърсения въздух върху здравето – срещу 1 милион починали през 2004 г. през 2050 г. те, вероятно, ще бъдат 3,5 милиона.

Но колко души ще живеят на Земята към 2100 година? През 1900 г. населението наброявало 1,7 милиарда души, през 1980 то е 4,5 милиарда, а от 2014-2015 г. графиките вървят по 3 хипотетични криви: на свръхрастеж, на среден растеж и на нисък ръст. Първата, и най-стръмно изкачваща се графика, към 2100 г. бележи 13,5 милиарда жители (при 2,67 деца/жена). Засага учените са склонни да приемат за най-достоверна средната графика – около 10 милиарда индивиди (2,17 деца/жена). Линията, която показва даже спад на земното население, е пресметната при отношение 1,67 деца/жена.

Остава много важният въпрос: как ще се изхранят и как ще бъдат задоволени потребностите на

два пъти повече сладка вода, половината от която ще отива за напояване на земеделските култури. Климатичните промени ще доведат до това, щото тази жизнено необходима течност да става все по-труднодостъпна, а източниците й – неравномерно разпределени. В Индия и Африка, с най-висок демографски ръст, достъпът до питейна вода ще бъде все по-труден. Ще има региони (Гренландия например), където повече от 50% от хората ще могат да я потребяват без проблем, но други – Южна Африка, Магреб и пр., тя няма да е достатъчна за повече от половината хора, живеещи там.

От години източниците на сладка вода намаляват. Влажните зони, каквато бе почти безгранична Амазония, изчезват, горите й биват изсичани за земеделски насаждения или за добиване на биогорива. В детайли е изчислено какво количество вода отива за хранителните стоки. Така 1 кг говеждо месо през всичките етапи на получаването си „изпива“

Рождество Христово (Хари Натал) в Индонезия е официален празник. Както в другите страни по света, и там настъпва на 25 декември. Следващият ден - 26 декември, е също почивен и се нарича „Общ празник“.

По принцип в страната тази практика е доста разпространена - основният ден на празнуване се следва от още един почивен ден, което се утвърждава с правителствен декрет. Това е едно разумно решение, защото повечето празнични събития в Индонезия имат религиозен характер и се отбелязват само от представителите на съответните религии (будисти, индуисти, мюсюлмани или християни) - а за да бъде обединена нацията, след това се устройват и общи празници за всички граждани, независимо от това, към какво вероизповедание принадлежат.

В Индонезия доминиращата религия е ислямът, но са разпространени също така християнството, будизмът и индуизмът. Привържениците на различните религии са формирали анклавни, където живее преобладаващата част от тях.

Християните, представени от католици и протестанти, са около 9% от общия брой на населението. Населяват предимно островите Флорес, Северен Сулавеси, Суматра, Централна Ява, Папуа и столицата Джакарта.

Както може да се очаква, празничната суе-та обхваща само християнските райони. През ноември започват големите коледни разпродажби

Коледа в Индонезия

- когато е много изгодно да се купуват подаръци, дрехи, предмети за бита. Една седмица преди Хари Натал настъпва истински бум в супермаркетите от западен стил. Тъй като тези магазини не са много, обикновено се стига до недостиг на стоки и огромни опашки. Най-много в този период се продават тропически иглолистни дървета, изкуствени елхи, коледни украси, пуйки, алкохолни напитки и други продукти, които много бързо изчезват от рафтовете. Тъй като в Индонезия по всяко време на годината има доста туристи, те също се включват в покупко-продажбената суматоха.

В предколедните дни се устройват множество благотворителни акции. Много от християните

възприемат като тяхно задължение да направят дарения, за да могат най-бедните, социалнослабите граждани и сираците да

посрещнат с радост празника.

В християнските общности е прието да се организират детски предста-

новно това са туристи и бизнесмени от западните страни. Подобна е картината и в най-голямата курортна зона на Индонезия

вления, които разказват историята на Рождество Христово. Самодейни театрални трупи правят коледни сутрини за най-малките. В тези весели спектакли участват Дядо Коледа, приказни герои и самите малки зрители.

На Бъдни вечер повечето семейства се събират в кръг от близки хора, защото този празник, както и в Европа, е прието да се отбелязва у дома. Въпреки това младежите могат след празничната трапеза да отидат на бар или дискотека. Някои правят резервация в ресторант. В Джакарта по коледните вечери всички заведения са препълнени - но ос-

- остров Бали. Там, както и на Борнео, по това време на годината има множество туристи от Европа, Америка и Австралия. Хотелите и ресторантите се възползват от ситуацията и предлагат многобройни и разнообразни празнични програми и менюта.

Самите индонезийци също са склонни да посетят някои курорти далеч от градската суматоха. Много от тях пътуват до Пунчак - който е близо до Джакарта, или до островите Пулау - Серибу.

Коледните ритуали и традиции в Индонезия като цяло са същите, както на християните, живеещи в Европа - но имат някои национални особености. Основните символи на празника са добре познатите Дядо Коледа, украсена елха, подаръци за децата в чорапи, печена

пуйка. Но индонезийците готвят и своите национални ястия, като „наси горен“ (пържен ориз), „сате“ от пиле или парчета свинско месо на шиш; също ориз и плодови десерти, ароматизирани с подправки и кокосово мляко.

Алкохолните напитки също са неразделна част от празника - отличното оризово вино „брем“, палмовата ракия „арак“ или бирата „таук“. Някои индонезийци предпочитат вносните напитки и купуват италиански и френски вина, както и шампанско.

След празника много семейства прекарват остатъка от вечерта, като си организират домакински представления, състезания, конкурси, викторини и музикални изпълнения.

Велимир Христанов

Човечеството и ...

Продължение от стр. 21

Може ли да разчитаме на риболова? Докато към 1950 г. в океанските води щъкали всички разновидности риби, свърхуловът, освен количествено ограничение, стеснил почти изцяло рибното многообразие. В 2010 г. то намаляло с 60%, а екстраполацията на кривата пресича абсцисата (2050 г.) почти на нулата - видовото разнообразие ще се изчерпи.

ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНИТЕ НУЖДЫ

Следвайки кривите за броя на земното население и имайки предвид новите технологии (всичките нуждаещи се от енергия), очаква се потребностите от последната към 2100 г. да се удвоят, а още по-мрачната прогноза е, че те ще се учертвят, като достигнат невероятното число 1018 джаула/годишно. Използването на конвенционалния изкопаем петрол малко по малко ще намалява, докато към 2100 г. суровината почти ще изчезне. Смята се, че това гориво ще бъде замесено от петрол, извлечен от битуминозни шихти или от природен газ. Понастоящем т.нар. възобновяеми източници - вода, слънчева енергия, вятър, възлизат на 20% от общата енергийна консумация. Разчита се на многократно

увеличаване на дела им, вкл. и на атомната енергия, но получавана по нова технология.

Неотдавна в научния печат се появи публикация със странното заглавие „Боливия - бъдещата Саудитска Арабия?“ Тя събуди интереса ми, още повече че Боливия е една от най-бедните латиноамерикански държави, докато Саудитска Арабия - заради петрола си - една от най-богатите арабски страни. Оказа се, че в ненаселен район на Боливия е открито пресъхнало преди десетки хиляди години дъно на солено море. Наред с другите минерали, то изобилствало и с литиеви соли. В съвременното автомобилостроене вече се очертава бъдещият „цар“ - електромобилът. А необходима съставка за добив на двигателна енергия за него е именно литият. Вече се появили и инвеститори за разработка на находището.

В доклада на ООН се изброяват 12 минерала, съдържащи алуминий, кобалт, мед, цинк, олово, антимон и др. Потребяваното количество за някои от тези метали към 2100 г. ще трябва да се увеличи десетократно, а за други - да се учетвори. Това обяснява активната работа на космическите компании по изпращане на сонди с цел изследване състава на астероиди - без съмнение, заради евентуалните залежи в тях. Нека

не забравяме шумерската легенда за раждането на човечеството - извънземните анунаки, дошли да търсят на Земята така необходимо им и изчерпано на тяхното небесно тяло злато, ни създали под формата на роботи-хибриди. С пълна сила върви и подготовката на човешки експедиции към Марс и Луната.

ЕКОСИСТЕМИТЕ КЪМ 2100 Г.

Досега говорихме (изключая засегнатия човешки фактор) повече за т.нар. мъртва природа. Но планетата ни е неделимо цяло със своята растителност и животни. Те също търпят неблагоприятни промени - някои са заплашени от изчезване, други претърпяват сериозни видоизменения. Към 2100 г. ще се запазят региони, в които флората и фауната няма да бъдат под угроза. На инфокартите това са части от Северна и Южна Африка, Сибир, Австралия.

Различните екосистеми на планетата и сега са увредени от човека в различна степен. Някъде определени животински представители са вече рядкост, например по крайбрежието на Средиземно море. Установено е, че през 20 век сумарно е изчезнала 1/4 от фауната. По груба преценка, на Земята живеят 10 милиона животински вида. От тях са описани едва 1,8 милиона. В зависимост от размера на климатичните промени, от степента на човешка намеса и от способността на

самите видове към адаптиране, най-оптимистичният вариант предрича намаляване на биоразнообразието към 2100 г. с 25%. Птиците например са по-слабо застрашени от амфибиите. Относително добре се съпротивляват и бозайниците, въпреки риска от изчезване на някои техни емблематични представители. Коралиите, сладководните риби и раци са по-силно уязвими от костенурките, жабите и пр.

Прогнозите на учените разглеждат и екосистемите в тесния смисъл на думата. Последните са обособени в няколко групи: тропични прерии, савани, сухи степи, влажни зони, пустини и пр. В 1900 г. тропичните прерии и саваните заемали значителна част от земната повърхност, към 2000 г. делът им е намалял; намалели са и местата с типично умерен климат. Само за 1 век екосистемите са се лишили от 20% от растителното си богатство и тенденцията продължава. Почти незасегнати остават пустините и полярните региони (в последните се наблюдава усилено топене на леда).

Измененията в околната среда водят и до други последици за животните и растенията. Например, за да намерят подходящи местообитания, рибите предприемат „пътешествия“ със скорост на местене 6,1 км/10 години. И височинните граници на растителните пояси от даден вид се преместват.

Интересно е как организмите се приспособяват към промените

в околната среда. Показване на температурата с 1°C довело до намаляване (скъсяване) дължината на рибите с 22% и с 14% на саламандрите. Метаболизмът се укорява с 10%, а това води до нарастване на енергийните нужди на организмите.

Както се вижда, условията на околната среда влияят съществено върху живота на Земята.

Преди 13 години ми дадох да представя една от първите излезли на български език книга-сборник „Състоянието на планетата през 2003 г.“. Сборникът, както и другите преди него (но на английски), бяха дело на международен екип учени, сътрудници на престижния институт „Уърлдвоч“. Той системно издаваше своите трудове от 1984 г. във връзка с нашумялата дълги години, сега позатихнала, концепция за „Устойчиво развитие на планетата“. Завършекът в сборника бе оптимистичен: „Разбира се, предизвикателствата са все още огромни. Но възможността за историческо преоткриване на човешката цивилизация е пред нас.“

От тогава до днес все следя изданията на „Уърлдвоч“, но виждам, че събитията в световен мащаб не вървят към светли хоризонти. И все си спомням думите на великия руски космист К. Циолковски: „Земята е люлката на човечеството. Но може ли да се развива човек само в люлка?“

Наистина, изглежда, че ни е нужна още една планета...

Мариана Ангелова

Есенна експедиция „Златоград ‘2016”

Казанлъшките туристи направиха двудневно планинарско обикаляне в Източните Родопи на 19 и 20 ноември 2016 г.

В Асеновград бяха посетени Историческият и Етнографският музей, църквата „Св. Николай“ и Асеновата крепост. Бе направен тричасов поход от твърдината до с. Бачково. През Рожан и Устово, в Мадан бе разгледан Музеят на кристалите, а в Златоград (където бе ношувката) бе направена вечерна разходка из старата част. В неделната сутрин, край Неделино, отидохме до Турчи мост, къ-

дето, за да запазят вярата си, са загинали много родопчани. После видяхме скалното образувание Крокодила край с. Бенковски, Мегалита с три провиралки край с. Стоманово, Агневската пещера - утробата и стъпалата с ритуална площадка до нея; Счупената планина, Вятърния камък, крепостта Маласар (Съкровищната крепост). След традиционния кебапчийски обяд в Джебел на смрачаване бе

достигнат и 20-метровият Базалтов водопад край махала Метла на Крумовградското село Долна кула.

След 600 км планинарите се прибраха в родния си град късно вечерта.

В голямата зала на Младежкия дом бе направено мултимедийно представяне на снимки на участници в проявата.

Христо Ангелов

Ученици от Сандански отбелязаха Деня на толерантността

На 16 ноември се отбелязва Международният ден на толерантността. През 1996 г. Общо събрание на ООН приема Декларация за принципите на толерантността, като член първи дефинира значението на думата, а именно: уважение, приемане и разбиране на богатото многообразие от култури, форми на самоизява и всяка проява на човешка индивидуалност.

Многообразието в обществото и толерантността към всички беше показана чрез флашмоб в двора на Гимназия „Яне Сандански“. Ор-

ганизаторите от Ученическият съвет – Стоян Атанасов и Мартин Николов, поканиха всички жители на община Сандански да се присъединят към събитието. В знак на подкрепа на равнопоставеността между хората бяха очертани буквите на думата толерантност, чиито контури се запълниха с хора и бяха заснети с дрон. През целия ден ученици от Гимназия „Яне Сандански“ анкетираха гражданите и гостите на курортния град за толерантността и приемствеността между хората.

И ние можем

Вяра Кифова откри първата си самостоятелна изложба. Поводът бе Световният ден на хората със специфични нужди – 3 декември. Организаторите посветиха събитието на жителите на община Сандански, отправяйки послание за вяра в доброто.

Изложбата бе открита от Людмила Караиванова – директор на дирекция „Образование, култура, спорт и социални дейности“ и почетен член на Териториалната организация на глухите (ТОГ) в гр. Сандански. Поздрав към младата художничка и всички присъстващи отправи зам.-кметът Зорица Органджиева: „Щастлив си сме, че в нашия град дойде да живее такъв талантлив млад човек. Благодарим ти, Вяра, за удоволствието да се по-топим в света на тишината и за изкуството, което създаваш!“

По повод Световния ден на хората със специфични нужди Органджиева допълни: „Нашата съл-

ричастност не би имала смисъл, ако се измерва с добрите ни чувства и пожелания само в този ден. Нека всички отворим сърцата си, защото те са част от нас, от нашето битие! Тяхната всекидневна битка е и наша!“

Събитието съвпадна и с рождения ден на Мария Тойтова, също член на ТОГ – гр. Сандански. Поздрав към нея отправи Людмила Караиванова. От името на кмета Кирил Котев бе поднесена торта по повод празничното събитие.

На откриването на изложбата присъства и Архирейският наместник, който също поздрави Вяра и отправи пожелания за вяра в доброто и в светлината на утрешния ден.

Талантът на младата художничка предизвика голям интерес сред гражданите. Част от картините бяха откупени още преди официалното откриване на изложбата.

Албена Бугаринова

Подновени маркировки в Казанлъшко

Учениците от 12 „Г“ клас на МГ „Никола Обрешков“, водени от учителките Светлана Буйлекова и Емилия Башаранова, осъществиха проекта си за възстановяване на туристическа маркировка. Двадесет и трима абитуриенти подновиха жълтата маркировка, започваща от Пламъците на

паркинга на големия завой, на пътя за Шипченския проход, през Стръмната поляна, покрай почивната база „Тонзос“, крепостта „Кърни“, Барата, до град Кърн. По трасето на приятната за слизване пътека (3 ч. от хижа „Бузлуджа“ до Кърн) младежите събраха 20 чувала с отпадъци.

Туристите ветерани Александър Косев и Димитър Иванов помагаша с ценни съвети в осъществяване на проекта.

Възстановена бе и пътеката, унищожена в горната си част от опустошителен дърводобив от с. Горно Изворово, покрай хижа „Поглед“, Иван-Стояновия

водолей, Ясова поляна (зелена маркировка) до Заслона на маркировачите на връх Жълти бряг (жълта маркировка). Опитните планинари Иван Петров и Васил Христов успяха да подновят трасето, по което върхът с 1485 м н.в. се изкачва за 3 часа.

Христо Ангелов

В САЙТА

НА БТС -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска спасителна служба

При нещастен случай

дежурни телефони:

GSM: 1470

за абонати на MTel и VIVACOM

0887 100 237/238

- за абонати на останалите оператори;

02 963 2000 - стационарен телефон

Централен денонощен пост,

свързан с телефон 112

www.pss-bg.bg

Издава: Издателска къща „Ехо“ ЕООД

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. „Васил Левски“ № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

Тел: 02/ 93 00 680; ISSN-0205-0943

www.btsbg.org

Ако изпращате текстове по електронната поща,

дублирайте задължително на двата адреса:

exobts@gmail.com и на emateina@gmail.com

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Емилия Матеина

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм, Йордан Йорданов - експерт „Хижи и маркировка“ в БТС, Константин Койнов – ориентировач, генерален секретар на Българската федерация по ориентирване

Графично оформление и предпечат: Милена Дивитаков

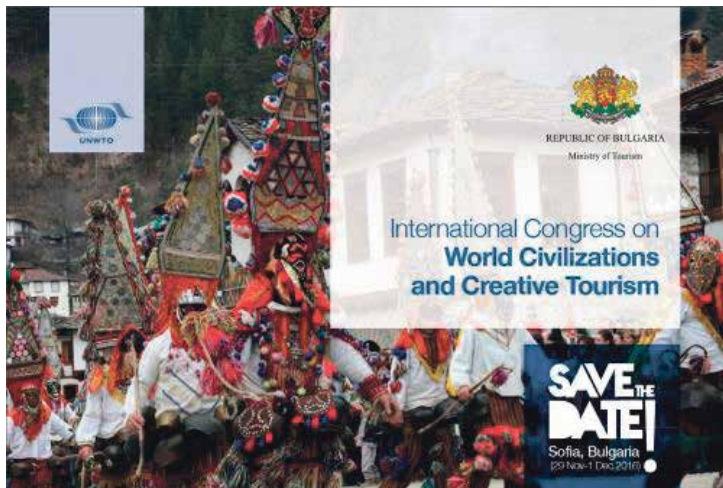
Печат: „Алианс ПРИНТ“

В редакцията не се приемат ръкописни текстове. Срокът за приемане на материали е до 30-о число на съответния месец.

Международен конгрес на световните цивилизации и модерния туризъм се проведе в София

Ние се чувстваме в София като у дома си и сме тук, за да съберем наследството на миналото и да погледнем бъдещето чрез новите хоризонти на творческия туризъм, а за това е нужна политическа воля. С тези думи генералният секретар на Световната организация по туризъм (COT) Талейб Рифай откри церемонията, която даде старт на първия Международен конгрес на световните цивилизации и модерния туризъм в българската столица, състоял се от 29 до 30 ноември в София.

Събитието се организира от Министерството на туризма и специализираната Организация към ООН. В него се включиха над 40 държавни делегации и над 20 министри и ръководители на туризма от цял свят. „За да получим правото да организираме най-масовото събитие за 2016 г. на

COT, най-важна бе политическата воля за създаването на самостоятелно Министерство на туризма и определянето на сектора като национален приоритет“, каза министър Ангелкова. „България е мал-

ка държава, но ние също има какво да споделим. За нас, като държава с хилядолетна история и наследство, оставено от древни цивилизации, разкриването на потенциала на културното ни богатство е

основен приоритет. Ние сме в топ три в Европа по брой открити артефакти и недвижими исторически паметници“, допълни тя.

Министерството на туризма и ръководителите на делегациите от страни членки на Световната организация по туризъм, представителите на културни и туристически институции, на частния сектор и неправителствени организации, участвали в първия Международен конгрес на световните цивилизации и модерния туризъм в българската столица, приеха проект на обща декларация.

Тя ще бъде предоставена на всички участници във форума и след техните допълнения в рамките на две седмици ще бъде утвърдена като Декларацията от София.

В документа се подчертава, че туризмът е един от воде-

щите глобални социално-икономически сектори, създаващ възможности за ръст, за опазване на културното наследство и ефективно използване на природните ресурси. Посочено е също, че отрасълът е сред приоритетните сфери за устойчиво развитие на света с хоризонт 2030 г.

Световните цивилизации, и най-вече тяхната история, фолклор, митове, архитектура и изкуства, са основен фактор за насърчаване на международното сътрудничество в туризма. Декларацията акцентира още, че Генералната асамблея на ООН одобри 2017 г. за Международна година за устойчиво развитие в туризма.

Изграждане на партньорства между туризма и съвременните индустрии бе дискутирано в рамките на Международния конгрес на световните цивилизации и модерния туризъм.

Среща на министъра на туризма в оставка и генералния секретар на Световната организация по туризъм към ООН с туристическата индустрия

На 28 ноември в Гранд хотел „София“ се състоя среща на министъра на туризма в оставка Николина Ангелкова и генералния секретар на Световната организация по туризъм към ООН Талейб Рифай с представители на туристическата индустрия. Министър Ангелкова направи кратка ретроспекция на това какво е успяло да свърши Министерството на туризма през изтеклите две години и какво предстои.

„Най-вжното нещо, което направи това правителство, бе създаването на Минис-

терство на туризма“ – заяви министър Ангелкова. Тя допълни, че до края на 2016 г. ще се финализират всички наредби, съпътстващи Закона за туризма, и подчерта, че България ще продължава да утвърждава своята позиция на световната сцена.

Г-н Рифай говори за международните тенденции и акцентира върху факта, че туризмът е третата по големина индустрия в света. В перспектива до 2030 година се очакват 1.8 милиарда туристи да осъществят пътувания, а сред водещите

туристически дестинации са на първо място Франция, следвани от САЩ и Китай. Вторият акцент в неговото изказване бе наречен Предизвикателствата. Те са свързани със сигурността и безопасността при пътуване, с технологиите и устойчивото развитие. „Най-важният елемент на всяка туристическа индустрия – каза г-н Рифай – е наличието на политическа воля.“

Срещата се проведе в навечерието на Конгреса на световните цивилизации и модерния туризъм.

Конкурс на името на Щастливеца

Другото лице на Родоп

Челото ми се търкаше в прашното автобусно стъкло. Неволно избърсвах прахта с ръката си... Пътувахме из Източните Родопи през есента. Лоша комбинация, като се има предвид, че наближаваха и избори... Поглеждах тук-таме пътуващите, които също като мен се полюшваха мълчаливо.

Родоп е странна през есента! Сякаш някой беше лиснал канче с боя, после побързал да оправи грешката си и започнал да търка с влажен парцал във всички възможни посоки. Жълто, оранжево, кафяво, зелено, синьо. Всичко се беше спяло, стайло. Утайло. Земята и небето се бяха събрали и през процепите, където не успяваха да се докоснат, пробиваха последните лъчи на болното есенно слънце.

Някаква тъжна и досадна нотка придириеше гърлата ни. Толкова проза в късната есен е на болест.

Нямаше я оная Родоп с кръшните женски ръце, с навитите дебели мустаци, с шарените китеници по реките, с многобройните стада. Тая Родоп отдавна беше свела чело и нямаше какво да дели, защото всички бягаха от нея. Като от чума.

Става ти едно глухо. Спираш да чуваш. Кучетата тук не лаеха непознати. Те не пазеха стадата си с лай. Те се умилкваха около стопаните си и разбиряха всичко

само с кимване и със сочене на пръст. Нямаше деца. Тук-таме се мяркаше по някоя заблудена крава, която се луташе из пустите улици и търсеше стадото си без звук. Къщите се рушаха съвсем естествено, оставяйки мрачното усещане, че стъпваме върху гробище. Хората се брояха на пръсти, забили поглед в земята, сякаш търсеха пропиляната си младост...

Само ония по плакатите се усмихваха някак тъжно, опитваха се да гледат в обектива с гордост, преглъщайки тънко то чувство на изгубена борба и молба за хляб. Какво ли може да ти обещае човек в Родоп?! Какво ли може да купи?! Има ли нещо, което тези омерзени хора да не бяха продали?!

Оная Родоп, която разстиляше тъкана черга да ни кани на сватба, и тази, която дръзко газеше по мекия хляб, никога нямаше да се срещнат.

Оная Родоп, която хвърляше бащите ни в дълбоки пропасти и която палеше децата ни в църкви, изчезваше пред очите ни.

Автобусът изръмжа. Бавно се връщахме към себе си. Някой започна да приказва, а гласът му се виеше над главите ни като отшумяващо родопско ехо...

Дора Петрова

Дарителска кампания на Българския туристически съюз Да възстановим заедно хижа „Богдан“

Построена преди 75 години от копривщенските туристи, хижа „Богдан“ е най-близкият подслон до средногорския връх със същото име. Преди 20 години тя изгаря, а това означава, че всички планинари и любители на природата, които минават през района на хижа, виждат само

руини.

Затова ние ви призоваваме:

нека съберем 100 000 лв., за да изградим хижата.

Нека продължим традицията, според която от зората на организираното туристическо движение хижите са се строели изцяло с дарения и доброволен труд.

НАЧИНИТЕ ДА ПОМОГНЕТЕ СА:

Като дарите средства в Централата на БТС или с пощенски запис на адрес: София, бул. „Васил Левски“ № 75, 5-и етаж, Пощенска кутия 427 в Централна поща, както и с доброволен труд.

Дарителската кампания се осъществява с помощта на ФПББ по програма „Да постигнем повече“, финансирана от фондация „Америка за България“.

Паметник на Николай Проєв - Проєката бе открит в Банско

Паметник на Николай Проєв - Проєката бе открит в курорта Банско по време на 16-ото издание на Фестивала на планинските филми „Банско филм фест“. Николай Проєв е един от най-големите алпинисти на България. Преди 5 години, на 20 октомври 2011 година, връх Чакъ в масива Дамодар Химал на границата на Непал с Тибет (Китай) стана лобното място на големия български алпинист.

Паметникът бе построен по инициатива на колеги, приятели и съмишленици. За да почетے името му, на церемонията присъства и най-възрастният български алпинист и основател на Катедрата по алпинизъм в НСА – професор Георги Атанасов – Джиджи. По предложение на Николай Проєв през 2000 г. в Банско бе подновено провеждането на състезания по ски-алпинизъм в Пирин. След трагичния инцидент спортното съревнование се организира от Сдружение „Николай Проєв – Проєката“, създадено в негова памет.

